



Република Македонија  
Влада на Република Македонија  
Секретаријат за европски прашања

# ПРИРАЧНИК ЗА ПРЕВЕДУВАЊЕ НА ПРАВНИТЕ АКТИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА



Скопје, декември 2010 година

**Наслов:**

Прирачник за преведување на правните акти на Република Македонија

**Издавач:**

Секретаријат за европски прашања  
Влада на Република Македонија  
Илинденска бб, Скопје  
Тел: +389 2 3200 100  
Факс: +389 2 3117 310  
<http://www.sep.gov.mk>

**Подготви:**

Секретаријат за европски прашања  
Сектор за подготовка на националната верзија  
на Acquis Communautaire  
Прво издание, декември 2010 година

Печатењето на Прирачникот за преведување на правните акти на Европската унија е финансирано од проектот НОРМАК, Норвешка поддршка на Република Македонија во полето на европска интеграција и реформа на јавната администрација

Книгата во pdf. формат може да се преземе од: <http://www.sep.gov.mk>

**Уредник:**

Наташа Ценевска-Георгиева

**Соработници:**

Катица Манова, Наташа Ценевска-Георгиева, Милена Саздовска,  
Марија Беличева, Митко Трајчулески, Слаѓана Ангелова,  
Јулија Стојановска, Александра Крстевска, Даниела Ѓоргиевска,  
Антун Беламариќ, Христијан Ивановски, Василка Салевска

**Правна ревизија:**

Академик проф. д-р Владо Камбовски

**Печати:**

ПроПоинт

**Тираж:**

1500

## ПРЕДГОВОР

**В**о насока на унапредување на процесот на европска интеграција, поточно одејќи еден чекор понапред во фазата на усогласување и транспонирање на правото Европската унија во законодавството на Република Македонија, произлезе и потребата од сериозни подготовки за преведување на националното законодавство на еден од официјалните јазици на Европската унија. Ова особено е во насока на аналитичкиот преглед и оцената на степенот на усогласеност на националните правни акти со оние на Европската унија, кој пак подразбира и потреба од квалитетно и унифицирано преведување на низа правни документи кои се потребни за успешна комуникација помеѓу двете страни вклучени во процесот.

Со цел да се придонесе кон изработка на квалитетен превод на македонското законодавство се изработи и првото издание на овој Прирачник за преведување на правните акти на Република Македонија. Начинот на кој е изработен Прирачникот, како и неговата содржина го прават истиот да послужи како водич и корисна алатка за прецизно и конзистентно преведување на македонското законодавство. Прирачникот претставува сеопфатно четиво кое во себе вклучува најчесто користени поими и фрази, како и практични примери на правни акти на Република Македонија и соодветен превод на англиски јазик на истите.

Таквиот пристап при преведувањето на националните правни акти во голема мера ќе придонесе за олеснување и забрзување на анализата за усогласеност на националното законодавство со она на Унијата, како и за непречено одвивање на преговорите за членство. Квалитетните преводи ќе ја отсликаат и способноста на Република Македонија успешно да функционира во повеќејазичното европско семејство по зачленувањето во Европската унија.

Оттука произлегува и увереноста дека овој Прирачник ќе најде на доследна употреба од страна на сите учесници во процесот на преведување на правните акти на Република Македонија, но и од страна на сите субјекти чиешто интерес спаѓа во овој домен.

*Д-р Васко Наумовски  
Заменик на претседателот на  
Владата на Република Македонија  
задолжен за европска интеграција*



# СОДРЖИНА

<b>I. ВОВЕД .....</b>	<b>11</b>
<b>II. ОБРАСЦИ.....</b>	<b>13</b>
II.1. Акти што ги донесува Собранието на Република Македонија.....	13
II.1.1 Закон .....	16
II.1.1.1 Закон за изменување и дополнување.....	22
II.1.1.2 Исправка на закон.....	26
II.1.1.3 Закон за ратификација на договор.....	28
II.1.1.4 Закон за ратификација на конвенција.....	30
II.1.2 Одлука .....	34
II.1.3 Деловник.....	36
II.1.4 Декларација.....	38
II.1.5 Резолуција .....	40
II.1.6 Заклучоци .....	42
II.2. Акти што ги донесува Владата на Република Македонија и органите на државната управа: .....	44
II.2.1 Деловник за работа на Владата на Република Македонија.....	46
II.2.2 Уредба.....	48
II.2.3 Наредба .....	50
II.2.4 Правилник .....	54
II.2.5 Упатство.....	56
II.2.6 Одлука.....	58
II.2.7 Решение.....	62
II.2.8 Заклучок .....	68
II.2.9 Програма .....	70
<b>III. ЈАЗИЧНИ НОРМИ .....</b>	<b>72</b>
III.1. Употреба на модални глаголи во правни текстови .....	72
а) Shall, May.....	72
б) May (или еквивалентни фрази) .....	73
в) Must, Should.....	73

г) Пропишување .....	74
д) Дозволи, овластувања .....	74
ѓ) Изјави.....	75
е) Употреба на rights наспроти entitlements.....	75
ж) Дефиниции (значења).....	76
III.2. Валути (парични износи).....	76
III.3. Броеви.....	77
III.4. Датуми.....	77
III.5. Употреба на британски правопис во пишани текстови.....	78
<b>IV. ПОИМНИК .....</b>	<b>79</b>
IV.1. Структурни единици на прописот.....	79
IV.2. Поделба на законите и на подзаконските акти (чести фрази или наслови на делови во македонските закони и подзаконски акти).....	80
IV.3. Видови правни инструменти во Македонија.....	80
IV.4. Правни служби и слични термини .....	81
IV.5. Судски постапки.....	81
IV.6. Општи правни термини .....	83
IV.7. Листа на институции и кратенки.....	89
IV.7.1. Централни органи на власта во Република Македонија.....	89
IV.7.2. Судови во Република Македонија .....	89
IV.7.3. Министерства во рамките на Владата на Република Македонија.....	90
IV.7.4. Други органи во состав на Владата на Република Македонија .....	90
IV.7.5. Самостојни органи на државна управа.....	91
IV.7.6. Независни регулаторни тела .....	92
IV.7.7. Управни организации.....	92
IV.7.8. Органи во состав на Министерството за внатрешни работи .....	93
IV.7.9. Органи во состав на Министерството за економија.....	93
IV.7.10. Органи во состав на Министерството за животна средина и просторно планирање.....	93
IV.7.11. Органи во состав на Министерството за здравство.....	93
IV.7.12. Органи во состав на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.....	93
IV.7.13. Органи во состав на Министерството за култура.....	94
IV.7.14. Органи во составот на Министерството за локална самоуправа .....	94
IV.7.15. Органи во состав на Министерството за образование и наука.....	94
IV.7.16. Органи во состав на Министерството за правда .....	95
IV.7.17. Органи во состав на Министерството за транспорт и врски .....	95

IV.7.18. Органи во состав на Министерството за труд и социјална политика ....	95
IV.7.19. Органи во состав на Министерството за финансии .....	96
IV.7.20. Самостојни институции.....	96
IV.7.21. Јавни претпријатија .....	97
IV.7.22. Агенции и други правни лица .....	99
IV.7.23. Јавни научни установи .....	99
IV.7.24. Високообразовни институции.....	100
IV.7.25. Други .....	100
<b>V. ТЕМАТСКИ ЛЕКСИКОН .....</b>	<b>102</b>
V.1. Општ лексикон.....	102
V.2. Уставно право.....	105
V.3. Управно право .....	109
V.4. Кривично право .....	111
V.5. Граѓанско право .....	114
V.6. Трговско право .....	117
<b>БИБЛИОГРАФИЈА .....</b>	<b>121</b>





**ПРИРАЧНИК  
ЗА ПРЕВЕДУВАЊЕ  
НА ПРАВНИТЕ АКТИ НА  
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**





## I. ВОВЕД

**П**рирачникот за преведување на правните акти на Република Македонија е помошно средство за работа, наменет пред сè за преведувачите, јазичните ревизори и терминологите од Секторот за подготовка на националната верзија на *acquis communautaire* при Секретаријатот за европски прашања, како и за сите лица кои се вклучени во процесот на преведување на правните акти на Република Македонија.

Со оглед на фактот што правниот стил подразбира прецизно и конзистентно изразување, целта на Прирачникот е да придонесе кон унифицирање на правилата за преведување на македонските правни акти и добивање висок квалитет при преведувањето.

Прирачникот е подготвен од аспект на искуството и потребите на преведувачите и на јазичните ревизори во Секторот за подготовка на националната верзија на *acquis communautaire* имајќи ги предвид проблемите со кои тие се среќаваат при преводот и при ревизијата. Во него се содржани сите сознанија до кои дојдоа вработените во Секторот и треба да послужи во насока на запознавање на преведувачите и јазичните ревизори со видот на правниот акт што го преведуваат, односно ревидираат.

Во спротивно, недоволното разбирање на македонските прописи може да создаде нејасен и двосмислен превод, што резултира со слаб квалитет во преведувањето и ревидирањето. Со оглед на тоа што процесот на преведување не претставува автоматско вметнување на преводни еквиваленти на странскиот јазик не е доволно само да се најдат соодветните термини туку потребно е да се добие општа претстава за актот како нормативно-правна целина.

Првиот дел од Прирачникот содржи обрасци со најчесто употребувани фрази и термини во правните акти во Република Македонија, групирани во акти што ги донесува Собранието и акти што ги донесува Владата, т.е. законодавната и извршната власт. Имајќи го предвид фактот што задачите на Секторот не опфаќаат преведување и ревизија на акти од областа на судството, третата гранка не е опфатена со овој прирачник.

Понатаму, Прирачникот содржи јазични норми до кои се придржуваат преведувачите при процесот на преведување. Во однос на правилата и упатствата за пишување на англиски јазик, односно за употребата на англискиот јазик, се препорачува користење на „English Style Guide“ на Службата за преведување

при Европската комисија.

Составен дел на Прирачникот е Поимникот чиј главен извор на терминологија е македонското законодавство. Притоа, одбрани се најчесто употребаните фрази и термини, а списокот што произлезе од тоа беше преведен на англиски јазик. Истиот содржи и ажурирана листа на институции и нивни скратеници.

На крај, вклучен е и Тематски лексикон со објаснувања за најчесто среќаваните стручни термини поделени по гранки на правото, како и нивен превод.

Главните аспекти при преведување на правни текстови се доследната и конзистентна употреба на термини, фрази и јазични формулации. Оттука, искуството стекнато низ праксата во текот на изминатите години во Секторот за подготовка на националната верзија на *acquis communautaire* е вградено во овој прирачник, за кој се надеваме дека ќе најде соодветна примена и пред сè, ќе ги исполни целите поради кои е создаден, а тоа е обезбедување на поголем квалитет на преведените правни акти на Република Македонија.

*Сектор за подготовка  
на националната верзија  
на *acquis communautaire**

## II. ОБРАСЦИ

Прирачникот за преведување на правните акти на Република Македонија претставува обид за прикажување на изгледот и најчесто застапената содржина на правните (и други) акти што ги генерираат органите на државната власт во Република Македонија, а пред сè, на начинот на кој таквата содржина се преведува на англиски јазик, како еден од официјалните јазици на ЕУ. Наспроти најшироко применуваната класификација на правните акти (општи и поединечни), специфичната елаборација во овој прирачник се заснова на институционална класификација на објаснетите акти: акти на Собранието и акти на Владата на Република Македонија. Притоа, за секој обработен акт е дадено и појаснување.

---

### II.1. АКТИ ШТО ГИ ДОНЕСУВА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

---

Собранието на Република Македонија е претставнички орган на граѓаните и носител на законодавната власт во Републиката. Собранието за вршење на работите од својата надлежност ги донесува следниве типови на правни акти:

**1. Устав** – Уставот е најважниот и највисокиот општ правен акт во системот на општите правни акти во една современа држава. Тој е основен акт на конституирање на државата, односно тој претставува основа врз која се градат и врз која почиваат државата и правото<sup>(1)</sup>.

**1.1. Уставен амандман** – со уставен амандман се врши изменување и дополнување на Уставот.

**2. Закон** – со закон најчесто се создава правото, се регулираат најзначајните општествени односи, а во однос на другите општи правни акти (изземајќи го Уставот) се јавува како правен акт со појака правна сила – другите

---

<sup>(1)</sup> Како правен акт постои и законик со кој се регулира пообемна материја од некоја област, односно со законикот се опфаќаат сите мерки од таа област (на пример, Изборен законик, Кривичен законик).

општи правни акти мора да бидат во согласност со законите<sup>(2)</sup>.

**2.1. Закон за изменување и дополнување на закон** – претставува подвид на закон со кој се менува или дополнува содржината на веќе постоен закон.

**2.2. Исправка на закон** – претставува правен акт со кој се врши исправка на постоен закон.

**2.3. Закон за ратификација** – претставува инструмент со кој се ратификува меѓународна спогодба, договор или конвенција кои на тој начин добиваат правна сила во Република Македонија. Може да се ратификува и статут или друг акт кој има значење на меѓународен договор без разлика дали е билатерален или мултилатерален.

**3. Одлука** – со одлука се определуваат поконкретни прашања при што не се пропишува конкретна правна одговорност туку повеќе политичка одговорност.

**4. Деловник** – организацијата и функционирањето на Собранието се уредуваат со Уставот и со Деловникот.

**5. Декларација** – со декларација се изразува општиот став на Собранието по прашања од општо политичко значење.

**6. Резолуција** – со резолуција Собранието укажува на состојбата, проблемите и мерките што треба да се преземат во одредена област.

**7. Препорака** – со препорака Собранието дава насоки за надминување на тековните состојби во одредена област<sup>(3)</sup>.

**8. Заклучок** – со заклучок се изразуваат политички или други ставови, главно за политичка активност и тие немаат директна правна сила.

Во прилог се дадени обрасци на правните акти на Собранието.

---

<sup>(2)</sup> Препораката што ја донесува Собранието е поретко употребуван правен акт, поради што истиот не е дел од обрасците содржани во Прирачникот за преведување на правните акти на Република Македонија.

<sup>(3)</sup> *ibid*

## **Структура на закон**

Законот е составен од следниве делови:

- I. Указ за прогласување на закон
- II. Наслов
- III. Воведен дел (основни или општи одредби):
  - предмет на уредување
  - цели
  - опфат/примена
  - основни поими и дефиниции
  - исклучоци
- IV. Среден (централен) дел
- V. Казнени, т.е. прекршочни одредби
- VI. Преодни и завршни одредби
  - посебни одредби

## **Structure of a law**

A law is comprised of the following parts:

- I. Decree for promulgation of law
- II. Title
- III. Introductory part (basic or general provisions)
  - subject
  - objectives
  - scope/purpose
  - basic terms and definitions
  - exceptions
- IV. Middle (central) part
- V. Penalty i.e. misdemeanour provisions<sup>(4)</sup>
- VI. Transitional and final provisions
  - special provisions

---

<sup>(4)</sup> Во зависност од видот и тежината на кривичното дело, при преводот на прекршочни одредби на англиски јазик се употребува еден од термините наведени во Лексиконот од областа на кривичното право на страниците 98 и 99.

Врз основа на член X став Y од Уставот на Република Македонија, Претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

## **УКАЗ ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА...**

Се прогласува Законот за..., што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на XX јануари 0000 година.

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател  
на Република Македонија  
с.р.

Претседател на  
Собранието на Република Македонија,  
с.р.

## **ЗАКОН ЗА...**

### **Глава I**

## **I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ**

### **1. Цел и содржина на законот**

#### **Член 1**

Со овој закон се уредува...

### **2. Дефиниции**

#### **Член 2**

Одделни поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „Набавувач“ е субјектот наведен во член 1 ставови 1, 2 и 4 на овој закон;
2. ...
3. ...



Pursuant to Article X paragraph Y of the Constitution of the Republic of Macedonia, the President of the Republic of Macedonia and the President of the Assembly of the Republic of Macedonia issue this

**DECREE  
FOR PROMULGATION OF  
THE LAW ON...**

The Law on..., adopted by the Assembly of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January 0000, is hereby promulgated.

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

President of the  
Republic of Macedonia

President of the  
Assembly of the  
Republic of Macedonia

**LAW ON...**

**Chapter I**

**I. BASIC PROVISIONS**

**1. Purpose and Scope of the Law**

**Article 1**

This Law shall regulate...

**2. Definitions**

**Article 2**

Certain terms used in this Law shall have the following meaning:

1. "Procurer" shall be the entity referred to in Article 1, paragraphs 1, 2 and 4 of this Law;
2. ...
3. ...

### **Член 3**

1. (став)
2. (став)

### **Член 4**

Одредбите на овој закон не се однесуваат на:

- 
- 

## **Глава II**

### **3. Исклучоци**

#### **Член 5**

(1) Физичкото/правното лице е должно да ги применува одредбите од овој закон, освен во случаите кога:

- 
- 

(2) На физичкото/правното лице може да му се одобри отстапување од одредени одредби од овој закон доколку отстапувањето не влијае на...

(3) Забраната од член X нема да се однесува на случаите кога... / Нема да биде дозволен никаков исклучок за одредбите од членовите X и X на овој закон во рамките на ограничувањата дефинирани во овој член.

## **Глава III**

## **II. КАЗНЕНИ (ПРЕКРШОЧНИ) ОДРЕДБИ**

#### **Член 6**

*а) Ако казнената одредба се однесува на кривично дело:*

(1) Со глоба во износ од \_\_\_ до \_\_\_ денари ќе се казни физичкото/правното лице ако стори некое од дејствијата од член X од овој закон:

- 
-

### **Article 3**

1. (paragraph)
2. (paragraph)

### **Article 4**

The provisions of this Law shall not refer to:

- 
- 

## **Chapter II**

### **3. Exceptions**

#### **Article 5**

(1) The natural person/legal entity shall be bound to apply the provisions of this Law, except in cases of:

- 
- 

(2) Exceptions from certain provisions of this Law may be approved to the natural person/legal entity if the exceptions do not affect the...

(3) The prohibition referred to in Article X shall not apply to cases of.../ No exception from the provisions of Articles X and X of this Law shall be allowed within the limitations defined in this Law.

## **Chapter III**

### **II. PENALTY (MISDEMEANOUR<sup>(3)</sup>) PROVISIONS**

#### **Article 6**

*a) If the penalty provision refers to an offence:*

(1) A natural person/legal entity shall be fined with a charge in the amount of \_ to \_\_\_\_ denar if s/he perpetrates one of the following actions referred to in Article X of this Law:

- 
- 

---

<sup>(3)</sup> Во зависност од видот и тежината на кривичното дело, при преводот на прекршочни одредби на англиски јазик се употребува еден од термините наведени во Лексиконот од областа на кривичното право на страниците 98 и 99.

(2) Со глоба во износ од \_\_\_ до \_\_\_ денари ќе се казни физичкото/правното лице ако постапи спротивно на одредбите на член X од овој закон.

(3) За прекршокот од став (1) на овој член покрај глобата на физичкото/правното лице ќе му се изрече и казна затвор до три месеци.

*б) Ако казнената одредба се однесува на прекршок:*

(1) Глоба во износ од \_\_\_\_\_ до \_\_\_\_\_ евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичкото/правното лице ако:

-

-

(2) Глоба во износ од \_\_\_\_\_ до \_\_\_\_\_ евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице за дејствијата од став (1) на овој член.

(3) За прекршокот од став (1) на овој член покрај глоба може да се изрече и мерка на безбедност – забрана за вршење на професија, дејност или должност од XX месеци до XX години.

## **Глава IV**

### **III. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**

#### **Член 7**

Постапките започнати пред денот на влегување во сила на овој закон ќе бидат завршени во согласност со прописите што важеле пред влегувањето во сила на овој закон.

#### **Член 8**

Подзаконските прописи утврдени со овој закон ќе се донесат во рок од XX месеци од влегувањето во сила на овој закон.

#### **Член 9**

Со денот на влегување во сила на овој закон престанува да важи Законот за... („Службен весник на Република Македонија“ број 00/00). / Овој закон престанува да важи со пристапување на Република Македонија во Европската унија.

#### **Член 10**

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

(2) A natural person/legal entity shall be fined with a charge in the amount of \_ to \_\_\_\_ denar if s/he acts contrary to the provisions in Article XX of this Law.

(3) Besides the charge for the offence referred to in paragraph (1) of this Article, the natural person/legal entity shall also be sentenced to imprisonment up to three months.

*b) If the penalty provision refers to a misdemeanour:*

(1) The natural person/legal entity shall be fined with a charge in the amount of \_\_\_\_ to \_ euro in denar equivalent for a misdemeanour if:

-

-

(2) The responsible person in the legal entity shall also be fined with a charge in the amount of \_\_\_\_\_ to \_\_\_\_ euro in denar equivalent for the actions referred to in paragraph (1) of this Article.

(3) For the misdemeanour referred to in paragraph (1) of this Article, besides a charge, a safety measure can also be pronounced – prohibition to practise profession, activity or duty in duration from XX months to XX years.

## **Chapter IV**

### **III. TRANSITIONAL AND FINAL PROVISIONS**

#### **Article 7**

The procedures which have commenced before the date of entry into force of this Law shall be completed in accordance with the provisions effective prior to the entry into force of this Law.

#### **Article 8**

The bylaws laid down with this Law shall be adopted within XX months from the date of entry into force of this Law.

#### **Article 9**

With the entry into force of this Law, the Law on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00) shall cease to be valid. / This Law shall cease to be valid with the accession of the Republic of Macedonia to the European Union.

#### **Article 10**

This Law shall enter into force on the eight day from the date of its publication in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

Врз основа на член X став Y од Уставот на Република Македонија, Претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

**УКАЗ  
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА  
ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И  
ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА...**

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за..., што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на XX јануари 0000 година.

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател  
на Република Македонија,  
с.р.

Претседател на Собранието  
на Република Македонија,  
с.р.

**ЗАКОН  
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА...**

**Член 1**

Во Законот за... („Службен весник на Република Македонија“ број 00/00), во член X став Y точката на крајот од реченицата се заменува со запирка и се додаваат зборовите „...“.

**Член 2**

- (1) Во член X став Y зборот/бројот „...“ се заменува со зборот/бројот „...“.
- (2) Во член X став Y зборот/бројот „...“ се брише.
- (3) Во член X став Y зборот „...“ се додава по зборот „...“.
- (4) Во член X став Y зборот „...“ се вметнува по зборот „...“.

Pursuant to Article X paragraph Y of the Constitution of the Republic of Macedonia, the President of the Republic of Macedonia and the President of the Assembly of the Republic of Macedonia issue this

**DECREE  
FOR PROMULGATION OF THE LAW  
AMENDING THE LAW ON...**

The Law Amending the Law on..., adopted by the Assembly of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January 0000, is hereby promulgated.

No. 00-0000/1  
XX January 0000  
Skopje

President of the  
Republic of Macedonia

President of the  
Assembly of the  
Republic of Macedonia

**LAW  
AMENDING THE LAW ON...**

**Article 1**

In the Law on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00), the fullstop at the end of the sentence in Article X paragraph Y shall be replaced by a comma and the following words shall be added "...".

**Article 2**

(1) The word/number "... " in Article X paragraph Y shall be replaced by the word/number "...".

(2) The word "... " in Article X paragraph Y shall be deleted.

(3) The word "... " in Article X paragraph Y shall be added after the word "...".

(4) The word "... " in Article X paragraph Y shall be inserted after the word "...".

### **Член 3**

(1) Во член X, по став Y се додава нов став Z кој гласи:

„(Z)...“.

(2) Ставовите (Y), (Y) и (Y) стануваат ставови (Z), (Z) и (Z).

### **Член 4**

(1) Во член X ставот Y се менува и гласи:

„(Y)...“.

(2) Во член X став Y зборот „врши“ се заменува со зборот „извршува“. Зборовите до крајот на реченицата се бришат.

### **Член 5**

Членовите X и Y се бришат.

### **Член 6**

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за...

### **Член 7**

Овој закон влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.



### **Article 3**

(1) In Article X, after paragraph Y a new paragraph Z shall be added and it shall read as follows:

“ (Z)...”.

(2) Paragraphs (Y), (Y) and (Y) shall become paragraphs (Z), (Z) and (Z).

### **Article 4**

(1) In Article X paragraph Y shall be amended and it shall read as follows:

„ (Y)...“.

(2) In Article X paragraph Y, a Macedonian word translated as “perform” shall be replaced by another Macedonian word, with no relevance to the English translation. The remaining words in the sentence shall be deleted.

### **Article 5**

Articles X and Y shall be deleted.

### **Article 6**

The Legislative Committee of the Assembly of the Republic of Macedonia shall be authorised to lay down an official consolidated text of the Law on...

### **Article 7**

This Law shall enter into force on the day following that of its publication in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

По извршеното срамнување со изворниот текст, утврдено е дека во Законот за... („Службен весник на Република Македонија“ број XX/XX), се направени грешки поради што се дава

## **ИСПРАВКА НА ЗАКОНОТ ЗА...**

1. Во член X став Y сврзникот „и“ треба да се брише.

Во точка Z наместо зборовите „...“ односно „...“ треба да стојат зборовите „...“ односно „...“.

2. Во член X став Y по зборот „...“ треба да стои зборот „...“.

3. Точка Z треба да се брише.

4. Точка Z која станува точка Y треба да се замени со две нови точки X и X, кои гласат:

„(X)... и (X)...“

5. ...

6. ...

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Од Законодавно-правната  
комисија  
на Собранието на Република  
Македонија

After a comparison was made with the original text, errors were found in the Law on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. XX/XX), thus resulting in the following

### **CORRIGENDUM TO THE LAW ON...**

1. The conjunction "and" in Article X paragraph Y should be deleted.  
Instead of the words "...", i.e. "...", in item Z, the words "...", i.e. "...", should be used.
2. After the word "...", in Article X paragraph Y, the word "...", should be used.
3. Item Z should be deleted.
4. Item Z which becomes item Y should be replaced by two new items X and X, which shall read as follows:  
“(X)... and (X)...”
5. ...
6. ...

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

From the Legislative Committee  
of the Assembly  
of the Republic of Macedonia

Врз основа на член X став Y од Уставот на Република Македонија, Претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

**УКАЗ  
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА  
ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ ПОМЕЃУ  
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И...  
ЗА...**

Се прогласува Законот за ратификација на Договорот помеѓу Република Македонија и... за..., што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на XX јануари 0000 година.

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател  
на Република Македонија,  
с.р.

Претседател на Собранието  
на Република Македонија,  
с.р.

**ЗАКОН  
ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ ПОМЕЃУ  
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И...  
ЗА...**

**Член 1**

Се ратификува Договорот помеѓу Република Македонија и... за..., потпишан на XX јануари 0000 година во...

**Член 2**

Текстот на Договорот во оригинал на македонски и (*странски*) јазик гласи:

**ДОГОВОР**

**(СТРАНСКИ ЈАЗИК)**

...

...

**Член 3**

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Pursuant to Article X paragraph Y of the Constitution of the Republic of Macedonia, the President of the Republic of Macedonia and the President of the Assembly of the Republic of Macedonia issue this

**DECREE  
FOR PROMULGATION OF  
THE LAW ON RATIFICATION OF THE AGREEMENT BETWEEN  
THE REPUBLIC OF MACEDONIA AND...  
ON...**

The Law Amending the Law on Ratification of the Agreement between the Republic of Macedonia and... on..., adopted by the Assembly of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January 0000, is hereby promulgated.

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

President of the  
Republic of Macedonia

President of the  
Assembly of the  
Republic of Macedonia

**LAW  
ON RATIFICATION OF THE AGREEMENT BETWEEN  
THE REPUBLIC OF MACEDONIA AND...  
ON...**

**Article 1**

The Agreement between the Republic of Macedonia and... on..., signed on XX January 0000 in... shall be ratified.

**Article 2**

The text to the Agreement in Macedonian original and in (*foreign*) language shall read as follows:

**ДОГОВОР**

**(FOREIGN LANGUAGE)**

...

...

**Article 3**

This Law shall enter into force on the eight day from the date of its publication in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

Врз основа на член X став Y од Уставот на Република Македонија, Претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

**УКАЗ  
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА  
ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА КОНВЕНЦИЈА  
ЗА...**

Се прогласува Законот за ратификација на Конвенција за..., што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на XX јануари 0000 година.

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател  
на Република Македонија,  
с.р.

Претседател на Собранието  
на Република Македонија,  
с.р.

**ЗАКОН  
ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА КОНВЕНЦИЈА  
ЗА...**

**Член 1**

Се ратификува Конвенцијата за..., усвоена на XX јануари 0000 година во...

**Член 2**

Конвенцијата во оригинал на (странски) и во превод на македонски јазик гласи:

**ТЕКСТ ВО ОРИГИНАЛ**

...

**ПРЕВОД НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК**

Pursuant to Article X paragraph Y of the Constitution of the Republic of Macedonia, the President of the Republic of Macedonia and the President of the Assembly of the Republic of Macedonia issue the following

**DECREE  
FOR PROMULGATION OF  
THE LAW ON RATIFICATION OF  
THE CONVENTION ON...**

The Law Amending the Law on Ratification of the Convention on... , adopted by the Assembly of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January 0000, is hereby promulgated.

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

President of the  
Republic of Macedonia

President of the  
Assembly of the  
Republic of Macedonia

**LAW  
ON RATIFICATION OF THE CONVENTION  
ON...**

**Article 1**

The Convention on..., adopted on XX January 0000 in... shall be ratified.

**Article 2**

The Convention in original (*foreign*) language and translated into Macedonian language shall read as follows:

**ORIGINAL TEXT**

...

**TRANSLATION INTO MACEDONIAN LANGUAGE**

...

### **Член 3**

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.



...

### **Article 3**

This Law shall enter into force on the eight day from the date of its publication in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

Врз основа на член X став Y од Законот за... („Службен весник на Република Македонија“ број 00/00 и 00/00), Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на XX јануари 0000 година, донесе

## **ОДЛУКА ЗА...**

1. ...

2. ...

3. ...

4. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“./Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

## **СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател на Собранието  
на Република Македонија,  
с.р.

Pursuant to Article X paragraph Y of the Law on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00 and 00/00), the Assembly of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January, adopted a

## **DECISION ON...**

1. ...

2. ...

3. ...

4. This decision shall enter into force on the day of its publication in the Official Gazette of the Republic of Macedonia / This decision shall enter into force on the day of its adoption, and shall be published in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

## **ASSEMBLY OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA**

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

President of the  
Assembly of the  
Republic of Macedonia

Врз основа на член X став Y од Уставот на Република Македонија Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на XX јануари 0000 година, донесе

## **ДЕЛОВНИК НА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

### **Глава прва**

#### **I. ОПШТИ ОДРЕДБИ**

##### **Член 1**

Со овој деловник се пропишува организацијата и функционирањето на Собранието на Република Македонија.

##### **Член 2**

...

### **Глава втора**

#### **II. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**

##### **Член 3**

Со влегување во сила на овој деловник престанува да важи Деловникот на Собранието на СРМ (Службен весник на СРМ бр. 00/00).

##### **Член 4**

Овој деловник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

## **СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател  
на Собранието на Република  
Македонија,  
с.р.

Pursuant to Article X paragraph Y of the Constitution of the Republic of Macedonia, the Assembly of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January 0000, adopted the following

## **RULES OF PROCEDURE OF THE ASSEMBLY OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA**

### **Chapter One**

#### **I. GENERAL PROVISIONS**

##### **Article 1**

These Rules of Procedure shall prescribe the organisation and the functioning of the Assembly of the Republic of Macedonia.

##### **Article 2**

...

### **Chapter Two**

#### **II. FINAL PROVISIONS**

##### **Article 3**

These Rules of Procedure of the Assembly of the SRM (Official Gazette of the SRM No. 00/00) shall cease to be valid with the entry into force of these Rules of Procedure.

##### **Article 4**

These Rules of Procedure shall enter into force on the date of their publication in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

## **ASSEMBLY OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA**

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

President of the  
Assembly of the  
Republic of Macedonia

Врз основа на член X став Y од Уставот на Република Македонија, а  
Тргувајќи од темелните вредности на уставниот поредок на Република  
Македонија;

Изразувајќи ја консензуалната определеност на...;

Потврдувајќи ја определбата за...;

Имајќи ја предвид историската улога на...;

...

Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на XX јануари  
0000 година, донесе

## **ДЕКЛАРАЦИЈА ЗА...**

Собранието на Република Македонија:

1. Ја истакнува цврстата решеност да...
2. Ја поддржува определбата на Владата на Република Македонија за...
3. Ја поттикнува Владата на Република Македонија за преземање на активности...
4. Укажува на потребата од подготовка од страна на сите надлежни органи и организации на планови и мерки за...
5. Поаѓајќи од правото на граѓаните за..., се залага за:
  - 5.1. целосно спроведување и примена на законската регулатива во оваа област.
  - 5.2. превентивно дејствување во...
6. ...
7. Оваа декларација ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

## **СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател на Собранието  
на Република Македонија,  
с.р.

Pursuant to Article X paragraph Y of the Constitution of the Republic of Macedonia, and

Starting from the fundamental values of the constitutional order of the Republic of Macedonia;

Expressing the consensual determination of...

Confirming the determination for...;

Having regard to the historical role of...;

...

The Assembly of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January 0000, hereby adopts a

### **DECLARATION ON...**

The Assembly of the Republic of Macedonia shall:

1. Point out the strong commitment to...
2. Support the commitment of the Government of the Republic of Macedonia for...
3. Instigate the Government of the Republic of Macedonia to undertake activities...
4. Point out the need for preparation by all competent authorities and organisation of plans and measures for...
5. Having regard to the right of the citizens to..., it shall pledge for:
  - 5.1. full implementation and enforcement of the legal regulation in this field.
  - 5.2. preventive activities in...
6. ...
7. This Declaration shall be published in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

### **ASSEMBLY OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA**

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

President of the  
Assembly of the  
Republic of Macedonia

Врз основа на член X став Y од Уставот на Република Македонија... Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на XX јануари 0000 година, донесе

## **РЕЗОЛУЦИЈА ЗА...**

Потврдувајќи ја својата решеност за...

Повикувајќи се на заклучоците на Европскиот совет од XX јануари 0000 година...

Потврдувајќи ја улогата на Република Македонија во...

### **Собранието на Република Македонија:**

1. Ја потврдува својата цврста решеност да... / Ја истакнува својата определба за остварување на... / Ги поздравува постигнатите резултати во исполнувањето на критериумите за членство во Европската унија, ...

2. Ја повикува Владата редовно и сеопфатно да го известува Собранието за сите аспекти на пристапниот процес.

3. Оваа резолуција ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

### **СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател на Собранието  
на Република Македонија,  
с.р.



Pursuant to Article X paragraph Y of the Constitution of the Republic of Macedonia, ... the Assembly of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January 0000, adopted a

### **RESOLUTION ON...**

Affirming its commitment to...

Referring to the conclusions of the European Council of XX January 0000...

Affirming the role of the Republic of Macedonia in...

### **The Assembly of the Republic of Macedonia:**

1. Shall affirm its strong commitment to... / emphasize its commitment for realising... / commend the achieved results in the fulfilment of the criteria for EU membership, ...

2. Shall call the Government to inform the Assembly on all aspects of the accession process in a regular and comprehensive manner.

3. This Resolution shall be published in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

### **ASSEMBLY OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA**

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

President of the  
Assembly of the  
Republic of Macedonia

Врз основа на член X став Y од Уставот на Република Македонија, по повод утврдувањето на нацртот на амандманите X, X, X и X на Уставот на Република Македонија, Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на XX јануари 0000 година, ги донесе следниве

## **ЗАКЛУЧОЦИ**

- 1) Нацртот на амандманите X, X, X и X на Уставот на Република Македонија се става на јавна дискусија. Јавната дискусија трае до XX јануари 0000 година / XX дена по утврдувањето на нацртот на амандманите / XX дена од денот на објавувањето на овие заклучоци во „Службен весник на Република Македонија“.
- 2) Нацртот на амандманите на Уставот на Република Македонија заедно со овие заклучоци, ќе се објави во сите дневни весници на Република Македонија.
- 3) Предлагачот е должен да го подготви Текстот на предлогот на амандманите и да го достави до Собранието / да ја следи и сумира јавната дискусија и најдоцна XX дена по завршувањето на јавната дискусија на Собранието да му достави извештај за резултатите од јавната дискусија и Текст на предлогот на амандманите X, X, X и X на Уставот на Република Македонија.
- 4) Овие заклучоци ќе се објават во „Службен весник на Република Македонија“.

## **СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател на Собранието  
на Република Македонија,  
с.р.

Pursuant to Article X paragraph Y of the Constitution of the Republic of Macedonia, with reference to laying down the Draft Amendments X, X, X and X to the Constitution of the Republic of Macedonia, the Assembly of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January 0000, adopted the following

## **CONCLUSIONS**

- 1) The Draft Amendments X, X, X and X to the Constitution of the Republic of Macedonia shall be put on public discussion. The public discussion shall last until XX January 0000 / XX days following the laying down of the Draft Amendments / XX days from the date of publication of these conclusions in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.
- 2) The Draft Amendments to the Constitution of the Republic of Macedonia together with these conclusions shall be published in all daily newspapers in the Republic of Macedonia.
- 3) The proposer shall be bound to draft the text to the Proposal to Pass the Amendments and submit it to the Assembly / to monitor and summarise the public discussion and to submit to the Assembly a Report on the results of the public discussion and a Text to the Proposal to Pass the Amendments X, X, X and X to the Constitution of the Republic of Macedonia within XX days following the completion of the public discussion at the latest.
- 4) These conclusions shall be published in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

## **ASSEMBLY OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA**

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

President of the  
Assembly of the  
Republic of Macedonia

---

## II.2. АКТИ ШТО ГИ ДОНЕСУВА ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И ОРГАНИТЕ НА ДРЖАВНА УПРАВА:

---

Владата на Република Македонија е носител на извршната власт и донесува:

(1) **Деловник** – Владата донесува Деловник за работа на Владата со кој поблиску се утврдува внатрешната организација, начинот на работа, како и други прашања од значење за работата на Владата.

За извршување на законите Владата донесува уредби, одлуки, упатства, програми, решенија и заклучоци:

(2) **Уредба** – со уредба, како најзначаен подзаконски општ правен акт, се разработуваат нормите на законот и на тој начин поблиску се регулираат општествените односи.

- **уредба за извршување на закон** – се донесува со цел извршување на законот. Основа за настанување на овие уредби е, т.н. извршна клаузула според која законодавното тело ја овластува Владата или пак изречно наложува да донесе уредба со која поблиску ќе регулира одредена област на односи;

- **уредба со законска сила** – се донесува во случај на нужда (состојба на војна, мобилна состојба, состојба на големи елементарни непогоди);

(3) **Наредба** – се донесува со цел извршување на законите и другите прописи. Наредбата содржи одредена заповед која е условена и врзана за одредена состојба, но која по својата природа не е конкретна заповед (не е индивидуализирана), туку има општ карактер;

(4) **Правилник** – е важен нормативен акт со кој се извршува или разработува одреден закон или општ акт кој го донесува извршен орган (уредба, одлука). Со правилници може да се уредува внатрешната организација, работењето и постапката во рамките на одреден орган или служба;

(5) **Упатство** – со упатство Владата го пропишува начинот на работата на министерствата и органите на државната управа. Со него се определува како ќе се применува некој друг, повисок општ правен акт (закон, уредба);

(6) **Одлука** – со одлука Владата одлучува за одделни прашања и мерки за извршување на законите, основа стручни и други служби за своите потреби и заеднички служби за потребите на Владата и на министерствата и другите органи на државната управа;

(7) **Решение** – со решение Владата врши именување и назначување, т.е. разрешување од должност на директори кои раководат со органи на државната управа, државен, т.е. генерален секретар и други именувања и

разрешувања за кои е овластена и одлучува за други прашања и за управни работи;

(8) **Заклучок** – со заклучок Владата зазема ставови по прашањата што ги претресувала на седница, утврдува мислења по предлозите на закони и други прописи и по материјали што до Собранието ги поднесле други овластени предлагачи, одлучува за определени прашања на внатрешната организација и односи во Владата, ги определува задачите на министерствата и органите на државната управа и задачите на своите служби и зазема ставови за прашањата од својата надлежност.

(9) **Програма** – со програма се утврдуваат одделни прашања од надлежност на Владата за кои е потребно утврдување на динамика и рокови. Програмата содржи и финансиски план за нејзина реализација;

Во прилог се дадени обрасци на горенаведените правни акти:

Врз основа на член X став Y од Уставот/Законот за... (Службен весник на Република Македонија бр. 00/00), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на XX јануари 0000 година, донесе

## **ДЕЛОВНИК ЗА РАБОТА НА ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

### **I. ОПШТИ ОДРЕДБИ**

#### **Предмет на Деловникот**

##### **Член 1**

Со овој деловник, во согласност со Уставот на Република Македонија и со Законот за..., поблиску се пропишува...

### **II. ПРИМЕНА НА ОДРЕДБИТЕ ОД ОВОЈ ДЕЛОВНИК**

##### **Член 2**

Одредбите на овој деловник што се однесуваат на... сообразно се применуваат на постапките утврдени во глава X, доколку со овој деловник не е поинаку определено.

### **III. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**

##### **Член 3**

Постапката по предметите образувани пред влегувањето во сила на овој деловник продолжува и ќе се заврши според одредбите од овој деловник.

##### **Член 4**

Со денот на влегување во сила на овој деловник, престанува да важи Деловникот за... (Службен весник на Република Македонија бр. 00/00).

##### **Член 5**

Овој деловник влегува во сила осмиот ден од (со денот на) објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател на Владата  
на Република Македонија,  
с.р.

Pursuant to Article X paragraph Y of the Constitution/Law on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00), the Government of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January 0000, adopted the following

## **RULES OF PROCEDURE OF THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA**

### **I. GENERAL PROVISIONS**

#### **Subject of the Rules of Procedure**

##### **Article 1**

In accordance with the Constitution of the Republic of Macedonia and the Law on..., these Rules of Procedure shall prescribe in detail...

### **II. APPLICATION OF THE PROVISIONS OF THESE RULES OF PROCEDURE**

##### **Article 2**

The provisions of these Rules of Procedure referring to... shall accordingly apply to the procedures laid down in Chapter X, unless otherwise provided by these Rules of Procedure.

### **III. TRANSITIONAL AND FINAL PROVISIONS**

##### **Article 3**

The procedure on the cases arising before the entry into force of these Rules of Procedure shall continue and shall be completed in accordance with the provisions of these Rules of Procedure.

##### **Article 4**

These Rules of Procedure on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00) shall cease to be valid on the day of entry into force of these Rules of Procedure.

##### **Article 5**

These Rules of Procedure shall enter into force on the eight day from (with the date of) its publication in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

President of the  
Government of the  
Republic of Macedonia

Врз основа на член X став Y од Законот за... („Службен весник на Република Македонија“ бр. 00/00), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на XX јануари 0000 година, донесе

## **УРЕДБА ЗА...**

### **I. ОПШТИ ОДРЕДБИ**

#### **Член 1**

Со оваа уредба поблиску се пропишува...

### **II. ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ**

#### **Член 2**

(1) (став)

(2) (став)

### **III. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**

#### **Член 3**

Оваа уредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател на Владата  
на Република Македонија,  
с.р.



Pursuant to Article X paragraph Y of the Law on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00), the Government of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January 0000, adopted a

## **REGULATION ON...**

### **I. GENERAL PROVISIONS**

#### **Article 1**

This Regulation shall prescribe in detail...

### **II. SPECIAL PROVISIONS**

#### **Article 2**

(1) (paragraph)

(2) (paragraph)

### **III. FINAL PROVISIONS**

#### **Article 3**

This Regulation shall enter into force on the eight day from the date of its publication in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

President of the Government  
of the Republic of Macedonia

**Постојат два вида наредби (на Владата):**

**(I). Внатрешно структурирани само со членови:**

Врз основа на член X став Y од Законот за... („Службен весник на Република Македонија“ број 00/00), министерот за... донесе

**НАРЕДБА ЗА...<sup>(6)</sup>**

**Член 1**

Со оваа наредба се утврдуваат/определуваат...

**Член 2**

(1) (став)

(2) (став)

**Член 3**

Со денот на влегување во сила на оваа наредба, престанува да важи Наредбата за... („Сл. весник на Република Македонија“ бр. 00/00).

**Член 4**

Оваа наредба влегува во сила наредниот денот од објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000  
Скопје

Министер,  
с.р.

<sup>(6)</sup> Не постои суштинска разлика помеѓу давата вида наредби на Владата, односно нивната примена е условена од обемот и материјата што ја регулираат. Најчесто кога се работи за пообемна наредба се применува структура со членови, а кога се работи за кратка наредба се применува структура со точки.

**There are two types of orders (of the Government):**

**(I). Internally structured with Articles only:**

Pursuant to Article X paragraph Y of the Law on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00), the Minister for... hereby adopts an

**ORDER FOR...**

**Article 1**

This order shall lay down/determine...

**Article 2**

(1) (paragraph)

(2) (paragraph)

**Article 3**

The Order for... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00) shall cease to be valid on the day of entry into force of this Order.

**Article 4**

This Order shall enter into force on the day following that of its publication in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

Minister

**(II). Внатрешно структурирани само со точки**

Врз основа на член X став Y од Законот за... („Службен весник на Република Македонија“ број 00/00), министерот за... донесе

**НАРЕДБА ЗА...**

1. Со оваа наредба се утврдуваат...
- 2.
- 3.
4. Со денот на влегување во сила на оваа наредба, Наредбата за... („Сл. весник на Република Македонија“ бр. 00/00) престанува да се применува.
5. Оваа наредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000  
Скопје

Министер,  
с.р.

**(II). Internally structured with items only**

Pursuant to Article X paragraph Y of the Law on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00), the Minister for... hereby adopts an

**ORDER FOR...**

1. This Order shall lay down...

2.

3.

4. The Order for... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00) shall cease to apply with the day of entry into force of this Order.

5. This Order shall enter into force with the day of its publication in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

No. 00-0000/0

Minister

XX January 0000

Skopje

Врз основа на член X став Y од Законот за... („Службен весник на Република Македонија“ број 00/00), министерот за... донесе

## **ПРАВИЛНИК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА...<sup>(7)</sup>**

### **Дел први**

### **I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ**

#### **Член 1**

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на...

#### **Член 2**

(1) (став)

(2) (став)

### **II. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**

#### **Член 3**

Овој правилник влегува во сила наредниот (осмиот) ден од објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000  
Скопје

Министер,  
с.р.

<sup>7)</sup> Правилниците, решенијата и упатствата се правни акти што се донесуваат од страна на односното министерство или од Владата, но почесто се носат од страна на министерство. За разлика од овој правилник, кој се однесува на спроведување на конкретен закон, постојат правилници коишто конкретно регулираат некоја материја, или правилници коишто изменуваат и дополнуваат постојни правилници. Во таа насока и насловите на последниве се поинакви, односно гласат: Правилник за...; Правилник за изменување на Правилникот за..., итн.

Pursuant to Article X paragraph Y of the Law on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00), the Minister for... hereby adopts a

## **RULEBOOK ON ENFORCEMENT OF THE LAW ON...**

### **Part one BASIC PROVISIONS**

#### **Article 1**

This paragraph shall prescribe the form and content of the...

#### **Article 2**

(1) (paragraph)

(2) (paragraph)

## **II. TRANSITIONAL AND FINAL PROVISIONS**

#### **Article 3**

This Rulebook shall enter into force on the (eight day from) day following that of its publication in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

Minister

Врз основа на член X став Y од Законот за... („Службен весник на Република Македонија“ бр. 00/00), а во врска со примената на член X од Уставот на Република Македонија, министерот за... донесе

## **УПАТСТВО ЗА...<sup>(8)</sup>**

### **I. ОПШТИ ОДРЕДБИ**

#### **Член 1**

Со ова упатство се пропишува...

#### **Член 2**

Образецот за изготвување на... (во натамошниот текст: Образецот) е даден во Прилог 1 кој е составен дел на ова упатство.

### **II. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**

#### **Член 3**

Ова упатство влегува во сила осмиот ден (наредниот ден) од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател на Владата  
на Република Македонија,  
с.р.

<sup>(8)</sup> Упатствата, правилниците и решенијата се правни акти што се донесуваат од страна на одноското министерство или од Владата, но почесто се носат од страна на министерство.



Pursuant to Article X paragraph Y of the Law on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00) and relating to the application of Article X of the Constitution of the Republic of Macedonia, the Government of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January 0000, adopted the following

## **GUIDELINES ON...**

### **I. GENERAL PROVISIONS**

#### **Article 1**

These Guidelines shall prescribe...

#### **Article 2**

The template for drafting... (hereinafter referred to as: the Template) shall be attached in Appendix 1 which is a constituent part of these Guidelines.

### **II. FINAL PROVISIONS**

#### **Article 3**

These Guidelines shall enter into force on the (day following that) eight day from its publication in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

President of the Government  
of the Republic of Macedonia

**Постојат два вида одлуки (на Владата):<sup>(9)</sup>**

**(I.) Внатрешно структурирани со точки**

Врз основа на член X став Y од Законот за... („Службен весник на Република Македонија“ бр. 00/00), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на XX јануари 0000 година, донесе

**ОДЛУКА ЗА...**

1. Со оваа одлука се пропишува...
- 2.
- 3.
4. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател на Владата  
на Република Македонија,  
с.р.

<sup>(9)</sup> Не постои суштинска разлика помеѓу двата вида одлуки на Владата туку само структурна разлика. Кој вид одлука ќе се применува зависи од обемот и материјата што ја регулираат.

**There are two types of decisions (of the Government):**

**(I). Internally structured with items**

Pursuant to the Article X paragraph Y of the Law on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00), the Government of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January 0000, adopted a

**DECISION ON...**

1. This Decision shall prescribe...
- 2.
- 3.
4. This Decision shall enter into force on the day of its publication in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

President of the Government  
of the Republic of Macedonia

## **(II.) Внатрешно структурирани со членови**

Врз основа на член X став Y од Законот за... („Службен весник на Република Македонија“ бр. 00/00), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на XX јануари 0000 година, донесе

### **ОДЛУКА ЗА...**

#### **I. ОПШТИ ОДРЕДБИ**

##### **Член 1**

Со оваа одлука се пропишува...

##### **Член 2**

#### **II. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**

##### **Член 3**

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател на Владата  
на Република Македонија,  
с.р.

## **(II). Internally structured with articles**

Pursuant to article X paragraph Y of the Law on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00), the Government of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January 0000, adopted a

### **DECISION ON...**

#### **I. GENERAL PROVISIONS**

##### **Article 1**

This Decision shall prescribe...

##### **Article 2**

#### **II. TRANSITIONAL AND FINAL PROVISIONS**

##### **Article 3**

This Decision shall enter into force on the day following that of its publication in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

President of the Government  
of the Republic of Macedonia

**Постојат три вида решенија (на Владата):<sup>(10)</sup>**

**(I.) Внатрешно структурирани со точки (арапски броеви)**

Врз основа на член X став Y од Законот за... („Службен весник на Република Македонија“ бр. 00/00), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на XX јануари 0000 година, донесе

**РЕШЕНИЕ ЗА...**

- 1.
- 2.
3. Со влегување во сила на ова решение престанува да важи Решението за... („Службен весник на Република Македонија“ бр. 00/00).
4. Ова решение влегува во сила наредниот ден (осмиот ден) од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

**Образложение**

Со оглед на тоа што/согласно со..., се одлучи/донесува решение како во диспозитивот.

**ПРАВНА ПОУКА:** Против ова решение може да се поднесе жалба преку... до..., во рок од 15 дена од денот на врачувањето/приемот на Решението.

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател на Владата  
на Република Македонија,  
с.р.

<sup>(10)</sup> Не постои суштинска разлика помеѓу трите вида решенија на Владата туку само структурна разлика. Кој вид решение ќе се применува зависи од обемот и материјата што го регулираат. Решенијата, правилниците и упатствата се правни акти што се донесуваат од страна на одноското министерство или од Владата, но почесто ги носи министерството.

**There are three types of decisions (of the Government):**

**(I). Internally structured with items (Arabic numerals)**

Pursuant to Article X paragraph Y of the Law on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00), the Government of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January 0000, adopted a

**DECISION ON...**

1.

2.

3. The Decision on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00) shall cease to be valid on the day of entry into force of this Decision.

4. This Decision shall enter into force on the (eight day from) day following that of its publication in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

**Explanatory note**

Considering that/pursuant to..., it has been decided (a Decision has been adopted) as referred to in the purview.

**LEGAL ADVICE:** A complaint may be filed against this Decision through the... to..., within 15 days from the date of delivery (receipt) of the Decision.

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

President of the Government  
of the Republic of Macedonia

**(II.) Внатрешно структурирани со точки (римски броеви)**

Врз основа на член X став Y од Законот за... („Службен весник на Република Македонија“ бр. 00/00), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на XX јануари 0000 година, донесе

**РЕШЕНИЕ ЗА...**

I.

II.

III. Со влегување во сила на ова решение престанува да важи Решението за... („Службен весник на Република Македонија“ бр. 00/00).

IV. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

**Образложение**

Со оглед на тоа што/во согласност со..., се одлучи/донесува решение како во диспозитивот.

**ПРАВНА ПОУКА:** Против ова решение може да се поднесе жалба преку... до..., во рок од 15 дена од денот на врачувањето/приемот на Решението.

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател на Владата  
на Република Македонија,  
с.р.



## **(II). Internally structured with items (Roman numerals)**

Pursuant to Article X paragraph Y of the Law on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00), the Government of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January 0000, adopted a

### **DECISION ON...**

I.

II.

III. The Decision on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00) shall cease to be valid on the day of the entry into force of this Decision.

IV. This Decision shall enter into force on the day of its adoption and will be published in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

### **Explanatory note**

Considering that /Pursuant to..., it has been decided / a Decision has been adopted as referred to in the purview.

**LEGAL ADVICE:** A complaint may be filed against this Decision through the... to..., within 15 days from the date of delivery (receipt) of the Decision.

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

President of the Government  
of the Republic of Macedonia

### **(III). Внатрешно структурирани со членови**

Врз основа на член X став Y од Законот за... („Службен весник на Република Македонија“ бр. 00/00), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на XX јануари 0000 година, донесе

### **РЕШЕНИЕ ЗА...**

#### **Член 1**

...

#### **Член 2**

Ова решение влегува во сила наредниот ден (осмиот ден) од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

#### **Образложение**

Со оглед на тоа што/во согласност со..., се одлучи (донесува решение) како во диспозитивот.

**ПРАВНА ПОУКА:** Против ова решение може да се поднесе жалба преку... до..., во рок од 15 дена од денот на врачувањето/приемот на Решението.

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател на Владата  
на Република Македонија,  
с.р.

### **(III). Internally structured with articles**

Pursuant to Article X paragraph Y of the Law on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00), the Government of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January 0000, adopted a

#### **DECISION ON...**

##### **Article 1**

...

##### **Article 2**

This Decision shall enter into force on the (eight day from) day following that of its publication in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

#### **Explanatory note**

Considering that /Pursuant to..., it has been decided /a Decision has been adopted as referred to in the purview.

**LEGAL ADVICE:** A complaint may be filed against this Decision through the... to..., within 15 days from the day of delivery (receipt) of the Decision.

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

President of the Government  
of the Republic of Macedonia

Врз основа на член X став Y од Законот за... („Службен весник на Република Македонија“ бр. 00/00), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на XX јануари 0000 година, донесе

### **ЗАКЛУЧОК ЗА...**

1.

2.

3. Овој заклучок ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.  
/ Овој заклучок влегува во сила наредниот ден (осмиот ден) од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател на Владата  
на Република Македонија,  
с.р.

Pursuant to Article X paragraph Y of the Law on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00), the Government of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January 0000, adopted a

### **CONCLUSION ON...**

- 1.
- 2.

3. This Conclusion shall be published in the Official Gazette of the Republic of Macedonia. / This Conclusion shall enter into force on the (eight day from) day following that of its publication in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

President of the Government  
of the Republic of Macedonia

Врз основа на член X став Y од Законот за... („Службен весник на Република Македонија“ бр. 00/00), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на XX јануари 0000 година, донесе

## **ПРОГРАМА ЗА...**

### **I. ОПШТИ ОДРЕДБИ**

#### **Член 1**

Со оваа програма се пропишува...

#### **Член 2**

### **II. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**

#### **Член 3**

Со денот на влегувањето во сила на оваа програма престанува да важи Програмата за... („Службен весник на Република Македонија“ број 00/00).

#### **Член 4**

Оваа програма влегува во сила осмиот ден (наредниот ден) од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 00-0000/0  
XX јануари 0000 година  
Скопје

Претседател на Владата на  
Република Македонија,  
с.р.

Pursuant to Article X paragraph Y of the Law on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00), the Government of the Republic of Macedonia, on its session held on XX January 0000, adopted a

## **PROGRAMME ON...**

### **I. GENERAL PROVISIONS**

#### **Article 1**

This Programme shall prescribe...

#### **Article 2**

### **II. FINAL PROVISIONS**

#### **Article 3**

The Programme on... (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 00/00) shall cease to be valid on the day of entry into force of this Programme.

#### **Article 4**

This Programme shall enter into force on the (day following that of) eight day from its publication in the Official Gazette of the Republic of Macedonia.

No. 00-0000/0  
XX January 0000  
Skopje

President of the Government  
of the Republic of Macedonia

## III. ЈАЗИЧНИ НОРМИ

---

### III.1. УПОТРЕБА НА МОДАЛНИ ГЛАГОЛИ ВО ПРАВНИ ТЕКСТОВИ

---

#### a) *Shall, May*

Една од основните разлики меѓу употребата на македонскиот јазик и употребата на англискиот јазик во правни текстови е тоа што во македонскиот јазик се употребува сегашно време, додека во англискиот јазик се употребуваат модалните глаголи **shall** или **may**, како и нивните изведени форми.

Кога во македонскиот текст со сегашно време се изразува пропишување (на пр. на закон), во англискиот текст треба да се користи **shall**;

Пр. *Со овој закон се утврдуваат мерките и дејствијата за откривање и спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам.*

*This Law shall lay down the measures and actions for detection and prevention of money laundering and other criminal proceeds and terrorist financing.*

Но, кога со одредбата се дава овластување или дозвола, или пак таа сама по себе подразбира некое однесување, тогаш посоодветна е употребата на модалниот глагол **may**; а кога е само едноставна изјава, тогаш се користи сегашно време и во англискиот јазик.

Пр. *Само лицето што е фатено на дело се смета за виновно.*

*Only a person who is caught in the act may be found guilty.*

Кога се дава законска забрана се употребува модалниот глагол „сmee“ во одречна форма: **may not**.



- Пр. *Пратениците не смеат да вршат други јавни функции или професии.*  
*Members of Parliament may not perform other public functions or professions.*

### б) **May** (или еквивалентни фрази)

**May** или некоја еквивалентна фраза (како што се: **is entitled to, has the right to, is competent to, is authorised to**) се употребува кога со одредбата се дава овластување или дозвола, но не се бара или не се подразбира посебно однесување.

- Пр. *Судот може да ја намали казната.*  
*The court may reduce the sentence.*

Но, кога со некоја одредба се дава овластување, а во исто време се бара и посебно однесување, се употребува **shall**:

- Пр. *Техничките и организациските услови ги одредува Кабинетот.*  
*The technical and organisational requirements shall be determined by the Cabinet.*

### в) **Must, Should**

Глаголот **must** изразува должност или обврска да се направи нешто. Во законски акти тој многу ретко се употребува и посоодветна е употребата на **may**. Вообичаено може да се употреби **shall** наместо **must**, но не и обратно. Потребна е голема внимателност при неговата употреба во преведувањето.

- Пр. *Извештаите за состојбите и промените се однесуваат на настанатите промени и одговорното лице мора да ги доставува квартално.*  
*Reports on the conditions and alterations refer to the alterations that have been made and the responsible person must submit them quarterly.*

Со оглед на тоа што глаголот „мора“ упатува на обврска, посоодветна е употребата на **should** кој изразува потреба од извршување на одредено дејство:

- Пр. *Извештаите за состојбите и промените се однесуваат на настанатите промени и одговорното лице треба да ги доставува квартално до Управата.*  
*The reports on the conditions and alterations refer to the alterations that*

*have been made and the responsible person should submit them quarterly to the Administration.*

### г) Пропишување

Пропишувањето предвидува водење (спроведување) или се бара нешто да се направи на посебен начин. Во таков случај на англиски јазик се употребува **shall**.

Постојат три категории за пропишување:

1. Пропишувања со кои се изразува стандард за водење (спроведување)

а) точно наведен субјект

Пр. *Во случаите кога треба да се назначи старател за малолетник, институциите го информираат соодветниот суд.*

*In cases where a guardian must be appointed for a minor, the institutions shall notify the appropriate court.*

б) субјект што се подразбира сам по себе

Пр. *Собранието се избира на општи избори.*

*The Assembly shall be elected in general elections.*

2. Пропишувања за кои е потребно објаснување

Пр. *Лицето се смета за осудено од моментот кога пресудата станува правосилна.*

*A person shall be considered convicted from the time the judgment becomes effective.*

3. Пропишувања кои наложуваат обврска

Пр. *Сите луѓе во Македонија се еднакви пред законот и пред судовите.*

*All people in Macedonia shall be equal before the law and the courts.*

### д) Дозволи, овластувања

Дозволата, т.е. овластувањето е законско одобрување да се направи нешто. Субјектите формирани во согласност со закон (министри, совети на локална власт, царински власти, претпријатија и слично), кои спаѓаат во „правни лица“, како и нивните службени лица, може да дејствуваат само затоа што се овластени да го прават тоа според законот. Во таков контекст се користат следниве изрази: **may, are entitled to, have the right to, have duty to, is competent**. Ако законот пропишува дека правните лица или службените лица

не се овластени да направат нешто, т.е. дека нешто им е забрането, се користи **may not**. Тоа е различно од поединци („физичките лица“) кои законски се слободни да дејствуваат како што сакаат, освен ако таквото дејствување е спротивно на законот, или ако не постои или не е дадено овластување, односно не е доволно да го ограничи нивното однесување, во такви случаи подобро е да се користи **shall not** (или некоја друга забрана).

### ѓ) Изјави

Изјавите се одредби со кои се наведува постоење на состојба што носи правни последици. Општо земено, изјавите конкретно не бараат посебно однесување во однос на некого (но често пати тоа се подразбира само по себе). Изјавите често пати се употребуваат кога се сака да се искаже постојаност или трајност:

Пр. *Македонија е независна, демократска република.*  
*Macedonia is an independent, democratic republic.*

Изјави што се дадени во сегашно време во изворниот текст, треба, исто така, да се преведат во сегашно време и во англискиот превод, без употреба на **shall**:

Пр. *has the right to*  
*it is prohibited to*  
*is discharged*  
*is pledged*  
*Ho: shall enter into force*

### е) Употреба на **rights** наспроти **entitlements**

Кога се наведува постоење или пренесување на човекови права или општи права се употребува: **has the right to**, или **have the right to**. Кога се наведува право (на), односно овластување да се (на)прави нешто, тогаш се употребува: **entitled to**:

Пр. *Секој има право на слобода на изразување...*  
*Everyone has the right to freedom of expression...*

Пр. *Министерот има право (е овластен) да издава наредби...*  
*The Minister is entitled to issue orders...*

## ж) Дефиниции (значења)

Се користи сегашно време, без употреба на **shall**, кога одредбата е дефиниција или во вид на дефиниција, имено, кога со одредбата се констатира дека терминот што е употребен во законодавството има одредено значење или дека постоењето на одредени околности или карактеристики се земаат како пренесување на одредена состојба:

Пр. *Кривичните прекршоци се кривични престапи (непочитувања, повреди, прекршувања, нарушувања)...*

*Criminal violations are criminal offences (non-compliance, infringements, misdemeanours, distortions...*

---

## III.2. ВАЛУТИ (ПАРИЧНИ ИЗНОСИ)

---

ИСО 4217 е меѓународен стандард со којшто се опишани ознаките на валутите и се дефинирани имињата на валутите кои се утврдени од Меѓународната организација за стандардизација (ИСО). Валутите се претставуваат со целото име (*евро*), со ознаката (*EUR*) или со знакот на валутата (€).

- (1) Валутите евро, фунта, долар или која било друга валута, на англиски јазик се пишуваат со мали буква без голема почетна буква: „euro“. Множината на „euro“ и „cent“ треба да се пишуваат без „s“ на англиски јазик. Ова правило се применува кај *правни текстови*. Кај друг вид на текстови, особено документи кои се наменети за пошироката јавност, се користи природната множина „euros“ and „cents“.
- (2) Во правни текстови називите на валутите треба да се пишуваат со цело име, на пример *евро*, па наместо „ЕУР 2,4 милијарди“ треба „2,4 милијарди евра“, наместо УСД треба „американски долари“, а истото важи за сите валути, на пример, дански круни, швајцарски франци, канадски долари и слично.
- (3) Во табели и документи со многу цифри пред износот се употребува симболот € или кратенката ЕУР, при што кај симболите на валутите меѓу симболот и износот не се остава празно место:

Пр. €120; £78; \$100;

А при употребата на кратенката на валутата меѓу кратенката и износот се остава празно место:

Пр. EUR 500; GBP 1 million; USD 2 billion; MKD 1,000.

(4) Доколку износот треба да се изрази во денарска противвредност се пишува целото име на валутата:

Пр. 1,000 euro in denar equivalent.

Со цел да постои унифицираност во преведувањето, при пишување на валутите се препорачува користење на моделот според којшто ознаката на валутата стои пред износот како во точка 1).

---

### III.3. БРОЕВИ

---

При пишување на броеви во македонскиот јазик, децималите се одвојуваат со запирка (,), додека во англискиот јазик се одвојуваат со точка (.):

Пр. ЕУР 2,4 милијарди (EUR 2.4 billion);  
УСД 1,8 милиони (USD 1.8 million).

При пишување на македонски целите броеви со повеќе од три цифри се одвојуваат со точка (,), додека при пишување на англиски јазик тие се одвојуваат со запирка (,):

Пр. ЕУР 200.000 (EUR 200,000); УСД 1.340.000 (USD 1,340,000).

---

### III.4. ДАТУМИ

---

При пишување на датумите на англиски јазик, се препорачува британскиот систем според којшто пред името на месецот, кое е напишано со букви, денот се пишува со бројка, на пример, *15 January 2009*.

Кога се упатува на одредена година се пишуваат сите четири цифри, на пример, *2009* наместо *'09*.

Сепак, во фусноти, месецот може да биде напишан со број, на пример, *15.1.2009*.

Не се препорачува употреба на американскиот систем на пишување датуми (*January 15 2009*; *1.15.2009*), ниту на меѓународниот систем (*2009-01-15*).

Децениите на англиски јазик се пишуваат без апостроф, на пример, *1990s*.

Временските периоди се одделуваат со црта, на пример, *1870-1901*.

Доколку се работи за истото столетие се пишува само деценијата, на пример, *1914-18*.

---

### III.5. УПОТРЕБА НА БРИТАНСКИ ПРАВОПИС

---

На секој преведен документ задолжително треба да се провери правописот пред неговото пуштање во употреба. Со цел да постои унифицираност во преведувањето, во пишаните текстови се препорачува употреба на британски наместо американски правопис, на пример, употреба на „s“ наместо „z“. Кај зборовите кои завршуваат на *-ise*, *-ize* точни се и двете форми во британскиот правопис, но *-ise* се користи многу почесто:

- realise, harmonise, authorise (realize, harmonize, authorize).

Слични примери за препорачаната употреба на британски правопис се:

- -our, -or: behaviour, honour, colour (behavior, honor, color);
- -re, -er: theatre, centre, litre (theater, center, liter);
- ce, -se: defence, offence, licence (defense, offense, license).

## IV. ПОИМНИК

### IV.1. СТРУКТУРНИ ЕДИНИЦИ НА ПРОПИСОТ

македонски	англиски
алинеја (вметнат дел)	indent
анекс	annex
воведен дел	introduction
глава	title
дел	part
додаток	supplement
исправка	corrigendum
казнени, т.е. прекршочни одредби	penalty i.e. misdemeanour <sup>(11)</sup> provisions
наслов (на закон, подзаконски акт)	title (of law, bylaw)
оддел	section
основни или општи одредби	basic or general provisions
отсек	component
поглавје	chapter
пододдел	subsection
посебни одредби	special provisions
потстав	subparagraph
потточка	subitem
преодни и завршни одредби	transitional and final provisions
прилог	appendix
среден (централен) дел	middle (central) part
став	paragraph
точка	item
член	article

<sup>(11)</sup> Во зависност од видот и тежината на кривичното дело, при преводот на прекршочни одредби на англиски јазик се употребува еден од термините наведени во Лексиконот од областа на кривичното право на страниците 98 и 99.

**IV.2. ПОДЕЛБА НА ЗАКОНИТЕ И НА ПОДЗАКОНСКИТЕ АКТИ**

<b>македонски</b>	<b>англиски</b>
Закон за...	Law on...
Закон за изменување и дополнување на Законот за...	Law Amending the Law on...
Нацрт-закон за...	Draft Law on...
Предлог за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за...	Proposal to Pass a Law Amending the Law on...
Предлог за донесување на закон за...	Proposal to Pass a Law on...
Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за...	Proposal of a Law Amending the Law on...
Предлог на закон за...	Proposal to Pass a Law on...
Предлог-закон за...	Draft Proposal of a Law on...
Указ за прогласување на Законот за...	Decree for Promulgation of the Law on...
Предлог за донесување на закон со предлог на закон...	Proposal to Pass a Law with a Proposal of a Law...

**IV.3. ВИДОВИ ПРАВНИ ИНСТРУМЕНТИ ВО МАКЕДОНИЈА**

<b>македонски</b>	<b>англиски</b>
Декларација за...	Declaration on...
Деловник за работа на...	Rules of procedure of...
жалба (во судска постапка)	appeal
жалба (во управна постапка)	complaint
Заклучок за...	Conclusion on...
Закон за...	Law on...
законодавство	legislation
записник	minutes
Измена на...	Amendment to...
Конвенција за...	Convention on...
консолидиран текст (на закон)	unofficial consolidated text (of a law)
меѓународна спогодба	international agreement
(судски) налог	injunction
Наредба за...	Order on...
Одлука за...	Decision on...
повелба	charter
подзаконски акти	bylaws
Правилник за...	Rulebook on...
Препорака за...	Recommendation on...
пресуда	ruling



пресуда на порота	verdict
пречистен текст (на закон)	official consolidated text (of a law)
прописи	regulations
Резолуција за...	Resolution on...
Решение за...	Decision on...
статут	statute
Указ за...	Decree for...
Упатство за...	Guidelines on...
Уредба за...	Regulation on...
Устав	Constitution
уставен закон	constitutional law

#### IV.4. ПРАВНИ СЛУЖБИ И СЛИЧНИ ТЕРМИНИ

македонски	англиски
адвокат	solicitor, barrister (UK); attorney (USA)
адвокат-бранител	defending counsel (lawyer)
државен обвинител	state prosecutor
законски застапник	legally authorised representative
Комисија (Комисија во Собранието на Република Македонија)	Commission (Committee within the Assembly of the Republic of Macedonia)
нотар	notary public
обвинител	prosecutor
одговорно лице во правното лице	responsible person in the legal entity
правен застапник	legal representative
правник	jurist
правно лице	legal entity
старател	trustee
судија	judge
судски извршител	bailiff
трета страна (ако е учесник во судска постапка)	third party (as a participant in court proceedings)
трето лице	third person
тужител	plaintiff
физичко лице	natural person

#### IV.5. СУДСКИ ПОСТАПКИ

македонски	англиски
административна санкција	administrative sanction
административно прекршување	administrative violation

апелациона инстанција	appellate instance
второстепен суд	Court of Second Instance
граѓанска тужба	civil action
експертско мислење	expert opinion
екстрадиција	extradition
жртва	victim
извршување	execution
изземање (поротник)	dismissal of a juror
истрага	investigation
итна постапка за донесување на закон	emergency procedure
кривичен прекршок	criminal offence
кривичен случај	criminal case
кривична пријава	criminal charges
кривично дело	offence
кривично прашање	criminal matter
обвинение	charges
обвинение (на суд)	indictment
обвинет	accused
обвинет (тужена страна)	defendant
обврски	obligations
осуден	convicted
отфрла обвинение	to dismiss a charge
повлекување (тужба)	withdrawal (of a lawsuit)
покана за суд	summons
покана за суд како сведок	subpoena
првостепен суд	Court of First Instance
пресумпција на невиност (претпоставена невиност)	presumption of innocence
прекинува судска постапка	to suspend proceedings
прогласен за виновен	found guilty
процедурални права	procedural rights
сведок	witness
сведочење	testimony
скратена постапка за донесување на закон	summary proceedings
сослушување (во суд, сведочење под заклетва)	hearing (in court, sworn testimony)
сослушување (полициско испитување)	interrogation (police investigation)
спогодба	settlement
судска надлежност, јурисдикција	jurisdiction (over a matter)
судска постапка	court proceedings
судски трошоци	legal costs
утврдување факти	determination of facts

## IV.6. ОПШТИ ПРАВНИ ТЕРМИНИ

<b>македонски</b>	<b>англиски</b>
архивско и канцелариско работење	archive and office operation
барање, побарување	claim
бесправно влегување (на приватен имот)	trespass
веродостоен доказ	credible proof
во понатамошниот текст	hereinafter referred to as
во смисла на (значењето на) овој закон	within the meaning of this Law
во согласност со	in accordance with
во согласност со (закон)	pursuant to (a law)
во сообразност со	in conformity with
воведува даноци/царина	to impose taxes/duty
водење евиденција	recordkeeping
воспитно-поправен дом	educational and correctional institution
врз основа на	on the basis of, on the grounds of, by virtue of
грабеж (кражба)	robbery
дава налог/упатства	to give order/instructions
дава оставка	to resign from office
дава право	to grant a right
двостепеност	two instance principle
дефинира	to define
доделува правен статус	to grant legal status
доделување на задача	assignment
дозвола, овластување (општа употреба)	authorisation (general use)
доказен материјал	exhibit
должен (без законска обврска)	be obliged to
должност	duty
донесува (закон)	to adopt (a Law)
донесува одлука (Влада или Собрание)	to adopt a decision (Government or Assembly)
донесува одлука (општо)	to make a decision (general)
донесува пресуда (порота)	to reach a verdict (jury)
донесува пресуда во нечија корист	to find in favour of somebody
досудува	to adjudge
експертско/стручно испитување	expert examination
жалбени наводи	complaint allegations
забрана за вршење на професија	prohibition to practice profession
забранува	to ban

завера	conspiracy
задачи	tasks
закана	threat
злоупотреба на службена должност	breach of duty
заплашување	intimidation
застарува	to expire
затворена судска сесија	closed court session
здруженија на граѓани	associations of citizens
земајќи предвид	taking into account
злоупотреба (на службена должност)	malfeasance, misconduct
извори на финансирање	funding resources
извршува (закон/мерки)	to enforce (law/measures)
извршува (работни задачи/функција)	to perform (duties/function)
извршување (на пресуда/други судски одлуки)	execution (of a ruling/other court decisions)
издава дозвола	to issue a licence
издава налози	to issue orders
изложува случај	to present a case
измама	fraud
изменува	to amend
изнесува во јавноста	to make public
изнудување	extortion
изрекува пресуда	to pronounce a verdict
има функција	to hold office
имајќи предвид	having regard to, bearing in mind
именува	to nominate
искористува информации	to utilise information
јавно достапна (информација)	publicly available (information)
казнен случај	criminal case
казненопоправна установа	penitentiary institution
клевета	defamation
клевета (во печат, слики или други визуелни симболи)	libel
кражба	theft
криумчарење, шверцување	smuggling
лишува од слобода	to deprive of liberty
малтретирање	harassment
наведен/споменат во	referred to in
надоместок на штета/загуба	compensation for damages/loss
назначува (на работно место)	to appoint (to a position)
намалување на казна	commutation
наметнува парична казна	to impose a fine

наметнува санкција	to impose a sanction
наоди	findings
напад	assault
натрапништво	intrusion
небрежност	negligence
незаконски/противзаконски	illegal/illicit/unlawful/illegitimate/lawless
несовесно вршење (на службена должност)	malpractice
ништовен и неважечки	null and void
обврзан со законска обврска	be bound to
обврска (вообичаена употреба, особено при неисполнување, што повлекува законска казна)	liability
обезбедува основа за барање	to provide grounds for a request
обезбедува превод	to provide translation
овластува	to authorise
ограничување	restriction (usually not "limitation")
одбива (барање)	to reject (a request)
одговора (за нешто)	to be liable (for)
одговорност	responsibility
оди/присуствува на суд	to appear before court
одобрува амнестија	to grant amnesty
одредува	to specify
оправдана/основана (одлука)	reasoned/justified (decision)
определува (окожности/услови)	to determine (circumstances/conditions)
органи	authorities
основа/оправданост	basis/grounds
остварува право	to exercise a right
отповикува пред завршувањето на мандатот	to recall before the end of the mandate
отповикување на полномошно	to revoke a power of attorney
отповикување на тестамент	to revoke a will
отпушта од работа	to lay off
отфрла (судска постапка)	to dismiss (court actions)
отфрла обвинение	to overturn a conviction
плаќа отштета	to pay for damages
по исклучок од...	as an exception from ...
по истекот на	upon the expiry of
по пат на отстапување од	by way of derogation from
поведување судска постапка	to initiate court proceedings
повикување на Уставот	refer to the Constitution
повлекува (информација, решение)	to withdraw (information, decision)
повлекување на овластување	to revoke an authorisation

повреда на права	infringement of rights
под надзор на; предмет на надзор од	under the supervision of; subject to the supervision of
подметнување на пожар	arson
поднесува барање	to submit a request
поднесува жалба (во управна постапка)	to lodge a complaint
поднесува за разгледување	to submit for consideration
поднесува приговор	to file an objection
поднесува тужба пред суд	to file/press charges
покренување постапка (тужба)	writ of summons
полномошно (кога е конкретно планирано)	power of attorney
поништува	to annul
поништува одлука	to revoke a decision
поправа/исправа ефекти/последиви	to rectify effects/consequences
поставува прашање	to raise an issue
постапка (судска постапка)	action (court proceeding)
постапува во рамките на	act in the frames of
постапувајќи во согласност со	acting in accordance with, in compliance with
потврдува (заверува)	to validate (certify)
потврдува пресуда	to affirm a ruling
поткуп	bribe
почитува (закон)	to observe (law)
почитува (правило)	to obey (rule)
правна заштита за повреда на закон	legal protection for violations of the law
правна способност	legal capacity
правни последици	legal consequences
предавство	treason
предвидува	to provide for
предмет на	subject to
предмет, случај (предмет на расправа)	case
презема усогласување со (прописи)	to undertake compliance with (regulations)
преземање работни задачи	to assume duties
преземање функција	to assume office
преиспитува (по пат на жалба или повторно разгледување)	to review (by means of complaint or reassessment)
прекинува спогодба/договор	to terminate an agreement/contract
прекршува (закон)	to break, violate (law)
пренесува надлежност	to transfer competence
пренесува права	to confer rights
престанок на функција, должност, мандат	termination of office
престанува да важи	cease to be valid
престанува да се применува	cease to apply

пресуда (судска одлука)	ruling (court decision)
пресудува	to judge, rule
придржување	adherence to
принуда	duress
припадници на заедниците кои не се мнозинство	members of non-majority communities
присила	coercion
пристрасност	bias
причина (добра, признаена со закон)	cause (valid cause)
причинува, предизвикува (повреда, штета, загуби)	to cause (harm, injury, losses)
провала	burglary
прогласува	to declare
прогласува (виновен/невин)	to find (guilty/not guilty)
прогласува (закон)	to promulgate
произлегува од	to derive, result from
промена на пресуда/одлука (особено кога е направена од суд различен од оној што ја донел пресудата/одлуката)	alter a ruling/decision
проневера	embezzlement
пропишува (во договор)	to stipulate
пропишува (во закон)	to prescribe
протерување	expulsion
разрешува	to dismiss
раскинува договор	to cancel a contract
раскинува договор (законски)	to terminate a contract (legally)
раскинува договор (незаконски)	to breach a contract (contrary to the law)
регулира	to regulate
санкција (административна), казна	sanction (administrative), penalty
свикува седница/состанок	to convene a session/meeting
се дава предмет на разработка	to propose a matter for consideration
се обврзува (со законска обврска)	be bound to
се однесува на	refer to
се ослободува (се пушта од затвор)	to release (from prison)
се откажува од обвинение	to waive charges
се повикува на право	to invoke rights
се придржува до, се сообразува со, се усогласува со	abide by, conform to, comply with
се произнесува	to give a statement
сексуално малтретирање	sexual harassment
силување	rape
ситна кражба	larceny

склучува спогодба/договор	to conclude an agreement/a contract
сноси трошоци	to bear costs
спис, предмет (досие за одреден случај или лице)	file
според законот, законски	legally
спроведува (закон/мерки)	to implement (law/measures)
спроведува испитувања	to conduct examinations
средства (парични средства)	means (funds)
стекнува (имот,средства); (овластување, права, дозволи)	to acquire (assets, means); obtain (authorisation, rights, licences)
суд, мислење, мнение, став (употреба надвор од суд)	judgement (opinion – for non-court use) ( <i>with 'e'</i> )
судски процес	court trial
суспендира прогласување на закон	to suspend promulgation of a law
телесна повреда	battery
тело (особено кога првенствено има административна, управувачка улога во рамките на друга институција)	body
трговија со дрога	drug trafficking
трговија со луѓе	human trafficking
убиство (без умисла)	manslaughter
убиство (со умисла)	murder
укинува (закон)	to repeal (a law)
укинува дозвола	to cancel a licence
укинува кривичен случај (прашање)	to terminate a criminal case (matter)
укинување (на должност)	abolition (of a duty)
услови и рокови	terms and conditions
усна клевета	slander
усогласува	to harmonise, align
усогласување на законодавството	harmonisation of legislation
утврдува	to lay down, set out (legal)
уцена	blackmail
фалсификат	forgery
фалсификување	counterfeiting
физичка повреда	physical injury
функции (извршување од страна на власт или редовно извршување на задачи од страна на функционер)	functions



## IV.7. ЛИСТА НА ИНСТИТУЦИИ И КРАТЕНКИ

### IV.7.1. Централни органи на власта во Република Македонија

македонски		англиски	
Влада на Република Македонија	ВРМ	Government of the Republic of Macedonia	GRM
Врховен суд на Република Македонија	ВСРМ	Supreme Court of the Republic of Macedonia	SCRМ
Државна изборна комисија	ДИК	State Election Commission	SEC
Јавно обвинителство на Република Македонија	ЈОРМ	Public Prosecutor's Office of the Republic of Macedonia	PPORM
Комисија за заштита на конкуренцијата	КЗК	Commission for Protection of Competition	CPC
Народен правобранител на Република Македонија	НПРМ	Ombudsman of the Republic of Macedonia	ORM
Претседател на Република Македонија	ПРМ	President of the Republic of Macedonia	PRM
Собрание на Република Македонија	СРМ	Assembly of the Republic of Macedonia	ARM
Судски совет на Република Македонија	ССРМ	Judicial Council of the Republic of Macedonia	JCRM
Уставен суд на Република Македонија	УСРМ	Constitutional Court of the Republic of Macedonia	CCRM

### IV.7.2. Судови во Република Македонија

македонски		англиски	
Уставен суд на Република Македонија	УСРМ	Constitutional Court of the Republic of Macedonia	CCRM
Врховен суд на Република Македонија	ВСРМ	Supreme Court of the Republic of Macedonia	SCRМ
Управен суд на Република Македонија	УСРМ	Administrative Court of the Republic of Macedonia	ACRM
Апелациски судови	АС	Courts of Appeal	AC
Основни судови	ОС	Basic Courts	

**IV.7.3. Министерства во рамките на Владата на Република Македонија**

Министерство за внатрешни работи	МВР	Ministry of Interior	MI
Министерство за економија	МЕ	Ministry of Economy	ME
Министерство за животна средина и просторно планирање	МЖСПП	Ministry of Environment and Physical Planning	MEPP
Министерство за здравство	МЗ	Ministry of Health	MH
Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство	МЗШВ	Ministry of Agriculture, Forestry and Water Economy	MAFWE
Министерство за информатичко општество	МИО	Ministry of Information Society	MIS
Министерство за култура	МК	Ministry of Culture	MC
Министерство за локална самоуправа	МЛС	Ministry of Local Self-Government	MLSG
Министерство за надворешни работи	МНР	Ministry of Foreign Affairs	MFA
Министерство за образование и наука	МОН	Ministry of Education and Science	MES
Министерство за одбрана	МО	Ministry of Defence	MD
Министерство за правда	МП	Ministry of Justice	MJ
Министерство за транспорт и врски	МТВ	Ministry of Transport and Communications	MTC
Министерство за труд и социјална политика	МТСП	Ministry of Labour and Social Policy	MLSP
Министерство за финансии	МФ	Ministry of Finance	MF

**IV.7.4. Други органи во состав на Владата на Република Македонија**

Генерален секретаријат на Владата на Република Македонија	ГСВРМ	General Secretariat of the Government of the Republic of Macedonia	GSRM
Државно правобранителство на Република Македонија	ДПРМ	State Attorney's Office of the Republic of Macedonia	PAORM
Секретаријат за европски прашања	СЕП	Secretariat for European Affairs	SEA
Секретаријат за законодавство	СЗ	Secretariat for Legislation	LS
Секретаријат за спроведување на Охридскиот рамковен договор	ССОРД	Secretariat for the Implementation of the Ohrid Framework Agreement	SIOFA

Служба за општи и заеднички работи на Владата на Република Македонија	СОЗРВРМ	General Affairs Service of the Government of the Republic of Macedonia	GASGRM
---	---------	--	--------

#### IV.7.5. Самостојни органи на државна управа

Агенција за државни службеници	АДС	Civil Servants Agency	CSA
Агенција за иселеништво	АИСЕЛ	Emigration Agency	EA
Агенција за катастар на недвижности	АКН	Real Estate Cadastre Agency	RECA
Агенција за млади и спорт	АМС	Youth and Sports Agency	YSA
Агенција за планирање на просторот	АПП	Agency for Physical Planning	APP
Агенција за поддршка на претприемништвото на Република Македонија	АППРМ	Agency for Promotion of Entrepreneurship of the Republic of Macedonia	APERM
Агенција за поттикнување на развојот на земјоделството	АПРЗ	Agency for Development of Agriculture	ADA
Агенција за промоција и поддршка на туризмот	АППТ	Agency for Promotion and Support of Tourism	APST
Агенција за развој и инвестиции	АРИ	Development and Investment Agency	DIA
Агенција за разузнавање	АР	Intelligence Agency	IA
Агенција за странски инвестиции на Република Македонија	АСИРМ	Agency for Foreign Investments of the Republic of Macedonia	AFIRM
Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој	АФПЗРР	Agency for Financial Support of Agriculture and Rural Development	AFSARD
Агенција за цивилно воздухопловство	АЦВ	Civil Aviation Agency	CAA
Агенција за пошти	АП	Postal Agency	PA
Дирекција за заштита и спасување	ДЗС	Protection and Rescue Directorate	PRD
Дирекција за заштита на личните податоци	ДЗЛП	Directorate for Personal Data Protection	DPDP
Државен завод за индустриска сопственост	ДЗИС	State Office of Industrial Property	SOIP
Државен завод за ревизија	ДЗР	State Audit Office	SAO
Институт на овластени ревизори	ИОР	Institute of Certified Auditors	ICA

Совет за унапредување и надзор на ревизијата	СУНР	Audit Promotion and Supervision Council	APSC
Комисија за заштита на правото на слободен пристап до информациите од јавен карактер	КЗПСПИЈК	Commission for Protection of the Right to Free Access to Public Information	CPRFAPI
Комисија за односи со верските заедници и религиозните групи	КОВЗРГ	Commission for Relations with Religious Communities and Groups	CRRCG
Народна банка на Република Македонија	НБРМ	National Bank of Republic of Macedonia	NBRM
Државен испитен центар	ДИЦ	State Examination Centre	SEC
Фонд за здравствено осигурување	ФЗО	Health Insurance Fund	HIF
Центар за управување со кризи	ЦУК	Crisis Management Center	CMC
Фонд за здравствено осигурување на Македонија	ФЗОРМ	Health Insurance Fund of Macedonia	HIFRM
Агенција за државни патишта	АДП	Agency for State Roads	ASR
Фонд за осигурување на депозити	ФОД	Deposit Insurance Fund	DIF
Агенција за регулирање на пазарот на железнички услуги	АРПЖУ	Agency for Regulation of Railway Service Market	ARRSM

#### IV.7.6. Независни регулаторни тела

Агенција за електронски комуникации	АЕК	Agency for Electronic Communications	AEC
Комисија за хартии од вредност	КХВ	Macedonian Securities and Exchange Commission	MSEC
Македонска берза	МБ	Macedonian Stock Exchange	MSE
Регулаторна комисија за енергетика	РКЕ	Energy Regulatory Commission	ERC

#### IV.7.7. Управни организации

Државен архив на Република Македонија	ДАРМ	State Archives of the Republic of Macedonia	SARM
Државен завод за геодетски работи	ДЗГР	State Authority for Geodetic Works	SAGW
Државен завод за статистика	ДЗС	State Statistical Office	SSO

#### IV.7.8. Органи во состав на Министерството за внатрешни работи

Биро за јавна безбедност	БЈБ	Public Security Bureau	PSB
Управа за безбедност и контраразузнавање	УБК	Security and Counter-Intelligence Directorate	SCID

#### IV.7.9. Органи во состав на Министерството за економија

Биро за метрологија	БМ	Bureau of Metrology	BM
Државен инспекторат за техничка инспекција	ДИТИ	State Inspectorate for Technical Inspection	SITI
Државен пазарен инспекторат	ДПИ	State Market Inspectorate	SMI
Управа за наменско производство	УНП	Special Purpose Production Authority	SPPA

#### IV.7.10. Органи во состав на Министерството за животна средина и просторно планирање

Државен инспекторат за животна средина и природа	ДИЖСП	State Environment and Nature Inspectorate	SENI
Служба за просторен информативен систем	СПИС	Service for Spatial Information System	SSIS
Управа за животна средина	УЖС	Office for Environment	OE

#### IV.7.11. Органи во состав на Министерството за здравство

Биро за лекови	БЛ	Bureau for Drugs	BD
Центар за информирање за труење од хемикалии	ЦИТХ	Information Centre for Poisoning with Chemicals	ICPC
Дирекција за храна	ДХ	Food Directorate	FD
Државен санитарен и здравствен инспекторат	ДСЗИ	State Sanitary and Health Inspectorate	SSHI
Републички завод за здравствена заштита	РЗЗЗ	Republic Institute for Health Protection	RIHP
Републички завод за трансфузиологија	РЗТ	State Institute of Transfusion Medicine	SITM

#### IV.7.12. Органи во состав на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство

Државен инспекторат за земјоделство	ДИЗ	State Agriculture Inspectorate	SAI
-------------------------------------	-----	--------------------------------	-----

Државен инспекторат за шумарство и ловство	ДИШЛ	State Forestry and Hunting Inspectorate	SFHI
Шумска полиција	ШП	Forest Police	FP
Државна ветеринарна инспекција	ДВИ	State Veterinary Inspectorate	SVI
Управа за ветеринарство	УВЕТ	Veterinary Directorate	VD
Управа за водостопанство	УВОД	Water Economy Directorate	WED
Управа за заштита на растенијата	УЗР	Plants Protection Directorate	PPD
Управа за семе и семенски материјал	УССМ	Seed and Planting Material Directorate	SPMD
Управа за хидрометеоролошки работи	УХР	Hydro Meteorological Directorate	HMD
Фитосанитарна управа	ФУ	Phytosanitary Directorate	PD

#### IV.7.13. Органи во состав на Министерството за култура

Управа за афирмирање и унапредување на културата на припадниците на заедниците во Република Македонија	УКНАЦ	Directorate for Affirmation and Promotion of the Culture of Communities in the Republic of Macedonia	DAPCCRM
Управа за заштита на културното наследство	УЗКН	Cultural Heritage Protection Office	CHPO
Филмски фонд на Република Македонија	ФФРМ	Macedonian Film Fund	MFF

#### IV.7.14. Органи во составот на Министерството за локална самоуправа

Биро за стопански недоволно развиените подрачја	БСНРП	Bureau for Economically Underdeveloped Regions	BEUR
Државен инспекторат за локална самоуправа	ДИЛС	State Inspectorate for Local Self-Government	SILSG
Биро за регионален развој	БРР	Bureau for Regional Development	BRD

#### IV.7.15. Органи во состав на Министерството за образование и наука

Биро за развој на образованието	БРО	Bureau for Development of Education	BDE
Државен просветен инспекторат	ДПИ	State Educational Inspectorate	SEI
Педагошка служба	ПС	Pedagogic Service	PS

Управа за развој и унапредување на образованието на јазиците на припадниците на заедниците	УРУОЈПЗ	Directorate for Development and Promotion of Education in Languages of the Members of Communities	DDPELMC
Центар за стручно образование и обука	ЦСОО	Centre for Vocational Education and Training	CVET

#### IV.7.16. Органи во состав на Министерството за правда

Биро за судски вештачења	БСВ	Bureau for Forensic Expertise	BFE
Државен управен инспекторат	ДУИ	State Administrative Inspectorate	SAI
Управа за извршување на санкциите	УИС	Directorate for Execution of Sanctions	DES
Управа за водење на матичните книги	УВМК	Directorate for Keeping the Registers of Births, Marriages and Deaths	DKRBMD

#### IV.7.17. Органи во состав на Министерството за транспорт и врски

Државен инспекторат за градежништво и урбанизам	ДИГУ	State Inspectorate for Civil Engineering and Urban Planning	SICEUP
Државен инспекторат за транспорт	ДИТ	State Transport Inspectorate	STI
Државен комунален инспекторат	ДКИ	State Communal Inspectorate	SCI
Капетанија на пристаништата	КП	Port Authority	PA
Управа за телекомуникации	УТ	Telecommunications Directorate	TD

#### IV.7.18. Органи во состав на Министерството за труд и социјална политика

Државен инспекторат за труд	ДИТ	State Labour Inspectorate	SLI
Управа за прашања на борците и воените инвалиди	УПБВИ	Directorate for War Veterans	DWV

**IV.7.19. Органи во состав на Министерството за финансии**

Агенција за стоковни резерви	АСР	Commodity Reserves Agency	CRA
Биро за јавни набавки	БЈН	Public Procurement Bureau	PPB
Државен девизен инспекторат	ДДИ	State Foreign Exchange Inspectorate	SFEI
Управа за имотно-правни работи	УИПР	Property and Legal Affairs Administration	PLAA
Управа за јавни приходи	УЈП	Public Revenue Office	PRO
Управа за спречување на перење пари и финансирање на тероризам	УСППФТ	Office for Preventing Money Laundering and Financing Terrorism	OPMLFT
Управа за финансиска полиција	УФП	Financial Police Office	FPO
Царинска управа	ЦУ	Customs Administration	CA

**IV.7.20. Самостојни институции**

Агенција за управување со одземен имот	АУОИ	Agency for Managing Confiscated Property	AMCP
Агробизнис комора	АБК	Agrobusiness Chamber	AC
Дирекција за технолошки индустриски развојни зони	ДТИРЗ	Directorate for Technical Industrial Development Zones	DTIDZ
ИКТ-комора	ИКТК	ICT Chamber	ICTC
Индустриска комора	ИК	Industry Chamber	IC
Институт за акредитација на Република Македонија	ИАРМ	Institute for Accreditation of the Republic of Macedonia	IARM
Институт за стандардизација на Република Македонија	ИСРМ	Institute for Standardisation of the Republic of Macedonia	ISRM
Комисија за верификација на факти	КВФ	Commission for Facts Verification	CFV
Национална агенција за европски образовни програми и мобилност	НАЕОПМ	National Agency for European Educational Programmes and Mobility	NAEPPM
Сојуз на стопански комори	ССК	Macedonian Chambers of Commerce	MCC
Стопанска комора на Македонија	СКМ	Economic Chamber of Macedonia	ECM
Трговска комора	ТК	Trade Chamber	TC
Туристичко-угостителска комора	ТУК	Tourist Chamber	TC
Услужна комора	УК	Services Chamber	SC
Фонд за води	ФВ	Water Fund	WF



Фонд за животна средина	ФЖС	Environment Fund	EF
Фонд за пензиско и инвалидско осигурување на Македонија	ФПИОРМ	Pension and Disability Insurance Fund of Macedonia	PDIFRM

#### IV.7.21. Јавни претпријатија

АД „ГАМА“ за пренос на природен гас	АД ГАМА	JSC “GAMA” for Transportation of Natural Gas	JSC GAMA
АД ЕВН Електростопанство на Македонија за дистрибуција и снабдување со електрична енергија	АД ЕСМ-ЕВН	JSC EVN Electric Power Company of Macedonia for Distribution and Supply of Electricity	JSC ESM-EVN
АД „Македонски авиотранспорт“	АД МАТ	JSC “Macedonian Airlines”	JSC MAT
АД „Електрани на Македонија“	АД ЕЛЕМ	JSC “Macedonian Power Plants”	JSC MPP
АД Македонски електропреносен систем оператор „МЕПСО“	АД МЕПСО	JSC Macedonian Electricity Transmission System Operator “METSO”	JSC METSO
АД за транспорт „Македонски железници Транспорт АД“ - Скопје	Македонски железници Транспорт АД	JSC for Transport “Macedonian Railways Transport JSC” - Skopje	Macedonian Railways Transport JSC
АД „Македонска пошта“ - Скопје		JSC “Makedonska Posta” - Skopje	
АД Топлификација за производство и дистрибуција на топлинска енергија - Скопје	Топлификација АД - Скопје	JSC “District Heating of Skopje” for Production and Distribution of Heating Energy - Skopje	JSC “District Heating of Skopje”
Македонски телеком АД - Скопје		Makedonski Telekom JSC - Skopje	
ЈП „Водостопанство на Македонија“		PE “Water Economy of Macedonia”	
ЈП за одржување и заштита на магистралните и регионалните патишта „Македонија пат“	ЈП „Македонија пат“	PE for Maintenance and Protection of National and Regional Roads “Makedonija Pat”	PE “Makedonija Pat”
ЈП „Водовод и канализација“		PE “Water Supply and Drainage”	
ЈП „Градски паркинг“		PE “City Parking”	
ЈП „Комунална хигиена“		PE “Communal Hygiene”	

ЈП за железничка инфраструктура „Македонски железници“ - Скопје	ЈП „Македонски железници“	PE for Railway Infrastructure “Macedonian Railways” - Skopje	PE “Macedonian Railways”
ЈП „Паркови и зеленило“		PE “Parks and Greenery”	
ЈП „Улици и патишта“		PE “Streets and Roads”	
ЈП за аеродромски услуги „Македонија“ - Скопје	ЈП „Македонија“ - Скопје	PE for Airport Services “Macedonia” - Skopje	PE “Macedonia” - Skopje
ЈП за берзанско работење „АГРОБЕРЗА“	ЈП „АГРОБЕРЗА“	PE for Commodity Exchange “AGRO-BERZA”	PE “AGRO-BERZA”
ЈП за водоснабување „Студенчица“	ЈП „Студенчица“	PE for Water Supply “Studencica”	PE “Studencica”
ЈП за водостопанисување со хидросистемот „Дојранско езеро“	ЈП ХС „Дојранско езеро“	PE for Water Management of the Hydrosystem “Dojransko Ezero”	PE WMH “Dojransko Ezero”
ЈП за извршување на водостопански дејности ХЦ „Злетовица“	ЈП ХЦ „Злетовица“	PE for Water Management Activities of the Hydroelectric Power Plant “Zletovica”	PE HPP “Zletovica”
ЈП за стопанисување со објектите за спорт во сопственост на Република Македонија	ЈП СОССРМ	PE for Management of Sports Facilities Property of the Republic of Macedonia	PE MSFPRM
ЈП за стопанисување со пасиштата		PE for Pasture Management	
ЈП за стопанисување со станбен и деловен простор на Република Македонија	ЈП ССДПРМ	PE for Management of Housing and Business Premises of the Republic of Macedonia	PE MHBPRM
ЈП за стопанисување со шуми „Македонски шуми“	ЈП „Македонски шуми“	PE for Forest Management “Makedonski Sumi”	PE “Makedonski Sumi”
ЈП „Македонска информативна агенција“	ЈП МИА	PE “Macedonian Information Agency”	PE MIA
ЈП „Македонска радиодифузија“		PE “Macedonian Broadcasting”	
ЈП „Службен весник на Република Македонија“	ЈП Сл. весник на РМ	PE Official Gazette of the Republic of Macedonia	PE OGRM
Јавно сообраќајно претпријатие – „Скопје“	ЈСП – „Скопје“	Public Transport Enterprise – “Skopje”	PTE – “Skopje”
ЈП „Македонска радиотелевизија“	ЈП МРТ	PE “Macedonian Radio Television”	PE MRT

**IV.7.22. Агенции и други правни лица**

Агенција за вработување на Република Македонија	АВРМ	Employment Agency of the Republic of Macedonia	EARM
Агенција за поттикнување на развојот на земјоделството на Република Македонија	АПРЗРМ	Agency for Promotion of the Development of the Agriculture in the Republic of Macedonia	APDARM
Агенција за привремени вработувања	АПВ	Temporary Employment Agency	TEA
Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување	МАПАС	Agency for Supervision of Fully Funded Pension Insurance	ASFFPI
Акционерско друштво за национална платежна картичка	АД НПК	JSC for National Payment Card	JSC NPC
Дирекција за безбедност на класифицирани информации	ДБКИ	Directorate for Security of Classified Information	DSCI
Дирекција за заштита и спасување	ДЗСПАС	Protection and Rescue Directorate	PRD
АД Македонска банка за поддршка на развојот	АД МБГР	JSC Macedonian Bank for Development Promotion	JSC MBDP
Централен регистар на Република Македонија	ЦРРМ	Central Registry of the Republic of Macedonia	CRRM

**IV.7.23. Јавни научни установи**

Градежен институт „Македонија“	ГИМ	Construction Institute “Makedonija”	CIM
Економски институт	ЕИ	Institute of Economics	IE
Земјоделски институт	ЗИ	Institute of Agriculture	IA
Институт за биологија	ИБ	Institute for Biology	IB
Институт за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија	ИЗИИС	Institute of Earthquake Engineering and Engineering Seismology	IEEES
Институт за јужни земјоделски култури	ИЈЗК	Institute of Southern Crops	ISC
Институт за македонска литература	ИМЛ	Institute of Macedonian Literature	IML
Институт за македонски јазик	ИМЈ	Institute of Macedonian Language	IML
Институт за национална историја	ИНИ	Institute of National History	INH

Институт за социолошки и политичко-правни истражувања	ИСППИ	Institute of Sociological, Political and Juridical Research	ISPLR
Институт за старословенска култура	ИССК	Institute of Old-Slavonic Culture	IOSC
Институт за сточарство	ИС	Institute of Cattle -Breeding	ICB
Институт за тутун	ИТ	Tobacco Institute	TI
Институт за фармакологија	ИФ	Institute of Pharmacology	IP
Институт за фолклор	ИФ	Institute of Folklore	IF
Македонска академија на науките и уметностите	МАНУ	Macedonian Academy of Science and Arts	MASA
Хидробиолошки институт	ХИ	Hidrobiological Institute	HBI

#### IV.7.24. Високообразовни институции

Државен универзитет – Тетово	ДУТ	State University in Tetovo	SUT
Државен универзитет „Гоце Делчев“ – Штип	УГД	State University “Goce Delcev” - Stip	UGD
Државен универзитет „Климент Охридски“ – Битола	УКЛО	State University “St. Kliment Ohridski” – Bitola	UKLO
Државен универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје	УКИМ	State University “Ss. Cyril and Methodius” University – Skopje	UKIM
Полициска академија	ПА	Police Academy	PA
Универзитет на Југоисточна Европа – Тетово	УЈЕ	South Eastern Europe University – Tetovo	SEEU
Факултет за општествени науки – Скопје	ФОН	Faculty of Social Studies – Skopje	FON

#### IV.7.25. Други

Академија за обука на судии и јавни обвинители на Република Македонија	АОСЈОРМ	Academy for Training of Judges and Public Prosecutors of the Republic of Macedonia	ATJPPRM
Асоцијацијата на приватни електронски медиуми на Македонија	АПЕММ	Association of Private Electronic Media of Macedonia	АРЕММ
Дирекција за радијациона сигурност	ДРС	Radiation Safety Directorate	RSD
Државна комисија за спречување на корупцијата	ДКСК	State Commission for Prevention of Corruption	SCPC
Заедница на единиците на локалната самоуправа на Република Македонија	ЗЕЛС	Association of the Units of the Local Self-Government of the Republic of Macedonia	ZELS

Занаетчиска комора на Република Македонија	ЗКРМ	Chamber of Artisans of Macedonia	CAM
Казненопоправен дом „Идризово“	КПД Идризово	Penitentiary Idrizovo	
Клириншки интербанкарски системи АД Скопје	АД КИБС	JSC “Interbanks Clearing Systems” Skopje	JSC ICS
Комисија за информатичка технологија	КИТ	Committee for Information Technology	CIT
Македонска асоцијација за информатичка технологија	МАСИТ	Macedonian Association of Information Technology	MASIT
Организација на потрошувачите на Македонија	ОПМ	Organization of the Consumers of Macedonia	OCM
Самостоен синдикат за образование, наука и култура на Република Македонија	СОНК	Autonomous Trade Union of Education, Science and Culture of the Republic of Macedonia	SONK
Совет за радиодифузија на Република Македонија	СРДРМ	Broadcasting Council of the Republic of Macedonia	BCRM
Сојуз на синдикатите на Македонија	ССМ	Federation of Trade Unions of Macedonia	FTUM
Стопанска комора за информатички и комуникациски технологии	МАСИТ	Macedonian ICT Chamber of Commerce	MASIT
Централен депозитар за хартии од вредност	ЦДХВ	Central Securities Depository	CSD

## V. ТЕМАТСКИ ЛЕКСИКОН

### V.1. ОПШТ ЛЕКСИКОН

влегување во сила	entry into force	Термин што означува дека дел од законодавство, спогодби итн. добиваат правна сила.
глоба	charge	Парична казна што се изрекува за прекршоци.
деловна способност	capacity to contract	Способност на физичкото лице како субјект на правото, да може самостојно со свои лични дејства активно да учествува во правото, да создава, менува или укинува правни односи, односно да стекнува права и обврски (право на глас и слично). Таа по правило се стекнува со навршувањето на 18 години.
жалба (во судска постапка)	appeal	Во казнена постапка се поднесува приговор на обвинение од страна на обвинетиот.
жалба (во управна постапка)	complaint	Редовен правен лек што се изјавува против неправосилна пресуда на првостепениот суд. Таа се изјавува во определен рок кој, по правило, изнесува петнаесет дена, а се смета од денот на доставувањето на преписот на пресудата.
законитост	legality	Општа обврска за сите и за секого во донесувањето на правни акти и во преземањето на материјални дејствија за придржување кон законите и прописите засновани на закон.

законски застапник	legally authorised representative	Вид на застапник кај кој основата на застапување е определена со закон. Странка што нема парнична способност ја застапува во парницата нејзиниот законски застапник. Родителите се законски застапници на своите малолетни деца во работите за кои ним им е призната деловна и парнична способност.
застареност	statutes of limitations	Проток на време по кој престанува правното дејство на законот или на договорот. Со застареност престанува правото да се бара присилно исполнување на обврската.
конечност	finality	За пресуди донесени во управна постапка решението станува конечно кога е искористен или пропуштен редовниот правен лек и со тоа решението станува конечно. Конечното решение може да се поништи, укине или измени само во случаи утврдени со закон.
консолидиран текст (на закон)	unofficial consolidated text (of a law)	Основниот текст на законот во кој се видливо вметнати сите дополнителни измени, дополнувања и исправки на законот. Претставува неофицијален текст на законот и служи како работен документ или за информативни цели.
малолетник	minor	Лице кое нема навршено 18 години. Лицето поради тоа нема деловна способност.
надлежност	competence	Овластувања на одреден орган за извршување на определени работи.
надомест на штета	compensation for damages	Претставува отстранување, надоместување или ублажување на штетните последици што настапиле поради определени штетни дејствија за кои се одговара или пак кога штетникот му нанел на друг физичка или психичка болка или страв.
обвинение	indictment	Акт со кој против одредено лице се бара покренување на казнена постапка.
обвинителен акт	bill of indictment	Акт на јавниот обвинител за покренување обвинение за потешки дела за кои се гони по службена должност.
обвинителен предлог	indictment proposal	Вид обвинение што го поднесува јавниот обвинител за полесни казниви дела.
одговор на тужба	defendant's plea	Во граѓанска постапка тужениот се противи на тужба со одговор на тужба.

парична казна	fine	Казна со која осуденото лице има обврска да плати одреден паричен износ за полесни кривични дела.
правен застапник	legal representative	Поширок поим кој претставува овластување на едно лице да претставува друго лице во правните односи врз основа на договор или подзаконски акт по службена должност.
правна способност	legal capacity	Способност на физичкото лице како субјект на правото да биде носител на правни овластувања. Со правна способност располага секое живо човечко битие.
правно лице	legal entity	Колектив на физички лица, организирани заради постигнување на одредена цел, на кое правниот систем му го признава својството на правен субјект.
правосилност	effectiveness	Својство што означува дека пресудата добила правна сила. По правосилноста на пресудата или одлуката не може повторно да се решава по правната работа што е пресудена со пресудата или одлуката. Против ваквата пресуда не може да се изјави жалба.
пресуда	judgment	Судска одлука со која, по заклучувањето на главната расправа, судот одлучува за барањето кое се однесува на главниот предмет и на споредните барања.
пречистен текст (на закон)	official consolidated text (of a law)	Текст на закон кој ги вклучува основниот текст на законот со вметнати измени, дополнувања и исправки на законот. Пречистениот текст на законот го утврдува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија и истиот се објавува во Службен весник на Република Македонија.
приватна тужба	personal legal action	Вид на обвинение што го покренува приватниот тужител за дела за кои се гони по приватна тужба.
судска такса	court fee	Износ што му се плаќа на судот. Висината на судската такса се уредува со посебен закон и зависи од вредноста на предметот.
тужба	lawsuit	Иницијален акт со кој се бара покренување на граѓанска постапка или управен спор.
физичко лице	natural person	Правен субјект кој е носител на права и обврски определени со закон.



штета	damage	Настанува со недозволено постапување на едно лице (деликт), а се состои во намалување на нечиј имот (обична штета) и спречување на неговото зголемување (испуштена корист), како и нанесувањето на друга физичка или душевна болка или страв (нематеријална штета).
-------	--------	---

## V.2. УСТАВНО ПРАВО

гласање за недоверба	vote of no confidence	Парламентарен предлог кој се изнесува пред Владата од страна на опозицијата со цел да ѝ се изгласа недоверба. Предлогот се одобрува или отфрла преку парламентарно гласање. Според член 92 од Уставот, Собранието може да изгласа недоверба на Владата и секој нејзин член, со мнозинство гласови од вкупниот број пратеници. Ако на Владата ѝ е изгласана недоверба, Владата е должна да поднесе оставка.
дискреционо право (власт)	discretionary power	Овластување на носители на државната власт во донесувањето на конкретни или поединечни акти да избираат меѓу повеќе можни алтернативи.
државен службеник	civil servant	Лице кое врши стручни, нормативно-правни, извршни, управно-надзорни работи и решава управни работи во согласност со Уставот и со закон. Претставува лице вработено во органите на државната управа и стручните служби на: Собранието, Владата, Уставниот суд, Врховниот суд, Претседателот на Република Македонија, судовите, Судскиот совет, Народниот правобранител, Јавното обвинителство, Народната банка на Република Македонија и Државниот завод за ревизија.

државна администрација	state administration	Ги опфаќа државните службеници во органите на државната управа, во стручните служби на Владата, во стручните служби на Собранието, кај Претседателот на Републиката, Врховниот суд и судовите, во државните органи како што се: Државниот завод за ревизија, Народниот правобранител, Уставниот суд, Судскиот совет, Агенцијата за државни службеници и Јавното обвинителство) и во општинската администрација.
државна власт	state power	Област на остварување на државните овластувања во сферата на законодавната, извршната и судската власт.
државна управа	state administration	Државната управа ја сочинуваат министерства и други органи на управата и организации утврдени со закон.
имунитет	immunity	Претставува заштита од казнено гонење. На пример, пратениците уживаат имунитет. Пратеникот не може да биде повикан на кривична одговорност или да биде притворен за искажано мислење или за гласање во Собранието.
интерпелација	interpellation	Право на пратениците во Собранието да покренат прашање за доверба на Владата или прашање за одговорност на носители на јавна функција.
јавна администрација	public administration	Ги опфаќа вработените во дејностите образование, здравство, култура, наука и во социјалните дејности, како и вработените во државните органи, органите од трите гранки на власта и од општинската администрација, кои немаат статус на државни службеници (помошен персонал).
мандатар	mandatary	Лице што добива мандат да состави влада.
мандатор	mandator	Лице што назначува друго лице како мандатар или давател на овластување на друго лице да биде мандатар со цел да состави влада.

органи на државна управа	state administrative bodies	Органите на државната управа, како дел од извршната власт, се основаат во областите и подрачјата кои се од значење за вршење на функциите на државата и за ефикасно остварување на правата и должностите на граѓаните. Истите можат да се основаат како министерства, други органи на државната управа и управни организации.
повреда на правото – деликт (прекршок)	violation of law – tort (violation)	Поимот прекршок (деликт) значи одредено поведење на човекот со кое се повредува диспозицијата на правната норма. Тој се јавува како претпоставка за примена на третиот елемент на правната норма – санкцијата. Деликтот мора да биде човеково дејство, а тоа значи, по правило, волево и свесно човеково дејство.
помилување	pardon	Со помилување на поименично определено лице му се дава ослободување од гонење или потполно или делумно ослободување од извршување на казната, му се заменува изречената казна со поблага казна или со условна осуда или му се определува бришење на осудата или му се укинува, односно му се определува пократко траење на определена правна последица од осудата или мерките на безбедност. Претседателот на Република Македонија дава помилување во согласност со закон.
право на отповикување	right to recall	Правото на отповикување, непосредно е врзано со функционирањето на претставничката демократија и претставува нејзино дополнување. Ова право, всушност, значи предвремено отстранување на избраниот претставник од определена функција, ако избирачите пред кои одговара и пред кои е задолжен да дава отчет за својата работа, со мнозинство гласови, негативно се изјаснат за неговата работа.
пратеници	Members of Parliament	Пратениците се избираат на општи, непосредни и слободни избори со тајно гласање, ги претставуваат граѓаните и во Собранието одлучуваат по свое уверување. Собранието на Република Македонија го сочинуваат од 120 до 140 пратеници.

референдум	referendum	Облик на непосредна демократија во чии рамки непосредното учество на граѓаните во извршувањето на власта се остварува со општо гласање на целиот електорат, а во врска со прашања што непосредно треба да се решат од страна на претставничкото тело.
суверенитет	sovereignty	Своевидна правна суштина на државната власт по која таа се разликува од сите други видови на власт. Кога суверенитетот се употребува за означување на своевидните својства на државната власт, тогаш, пред сè, се мисли на нејзината независност, самостојност, неограниченост во извршување власт врз своја територија.
темелни вредности	fundamental values	Темелните вредности на уставниот поредок на Република Македонија се дефинирани во член 8 од Уставот: основни слободи и права на човекот и граѓанинот, слободно изразување на националната припадност, слобода на вероисповед, слобода на уверување, совест, мисла и јавно изразување на мислата, слобода на говор, јавен настап, јавно информирање, сигурност и тајност на лични податоци, слобода на здружување, право на штрајк, избирачко право итн.
Уставен суд	Constitutional Court	Независен орган кој се грижи за законодавната, извршната и судската власт да работат во согласност со Уставот и законите. Покрај тоа, Уставниот суд проверува дали некој закон или друг општ акт е во согласност со Уставот, а доколку не е, тој има право да го укине или поништи. Уставниот суд води грижа и за почитувањето на основните уставно загарантирани права и слободи.

### V.3. УПРАВНО ПРАВО

административна постапка	administrative proceedings	Регулирање на надлежноста, формата и текот на дејствијата во постапката и обликот и содржината на актите кои се донесуваат како резултат на постапката од страна на државните органи, установите и организациите кои вршат јавни овластувања. Се работи за формални правила на однесување кои се разликуваат од материјалниот закон.
експропријација	expropriation	Своевиден правен институт со помош на кој државата (јавната власт) по пат на авторитативно зафаќање во имотните права на определени субјекти ги одзема или ограничува тие права во своја корист или во корист на некој друг субјект. Предмет на експропријација може да бидат само недвижности во сопственост на граѓани, граѓанско-правни лица, општествено политички организации, општествени организации и здруженија на граѓани.
јавна служба	public service	Служби кои ги вршат јавно-правните или приватно-правните субјекти. Јавно-правни субјекти се: Република Македонија и нејзини органи и организации, општини, градот, јавните установи и други организациони форми за вршење на јавни служби. Приватно-правни субјекти се установи и други форми воспоставени со приватното право, како и физички лица кои како концесионери вршат дејности од јавен интерес.
јавна установа	public institution	Установа основана со средства во државна сопственост како државна (национална) установа или општинска јавна установа заради вршење на јавна услуга која не е подведена под трговски дејности утврдени со закон (нестопанска дејност) и која може со закон да биде утврдена како дејност од јавен интерес.

јавни услуги	public services	Дејности што ги вршат установите во областа на образованието, науката, културата, здравството, социјална заштита, детска заштита, заштита на лица со интелектуална или телесна попреченост, како и други дејности кои со закон се утврдуваат како јавна услуга.
концесија	concession	Доделување на право на користење на добро од општ интерес за Република Македонија, изведување на градба од јавен интерес или вршење на јавни услуги, со задолжување на концесионерот да изгради и/или управува, да го користи или одржува објектот на концесија, со плаќање или без плаќање од страна на концедентот.
поднесок	petition	Збирно име за сите писмени форми на обраќање до судот или управните органи во текот на постапките. Тоа може да биде тужба, жалба, приговор, предлог, барање, формулар итн.
претходна постапка во управен спор	previous procedure in administrative dispute	Фаза во управно-судска постапка во која се испитуваат формалните елементи на тужбата.
управен спор	administrative dispute	Постапка пред Управниот суд за оцена на законитоста на правните акти и за решавање на спорови со државната администрација.
Управен суд	Administrative Court	Суд за обезбедување судска заштита на правата и правните интереси на физичките и правните лица, како и заради одлучување за законитоста на актите на: органите на државната управа, Владата, други државни органи, општините и градот Скопје, организации утврдени со закон и на правни и други лица во вршењето на јавни овластувања, кога решаваат за правата и постапките во поединечни управни работи, како и за актите донесени во прекршочна постапка.
управна постапка	administrative procedure	Постапка што ја водат органите на државна управа уредена со закон.

управни организации	administrative institutions	Се основаат за вршење определени стручни и други работи кои бараат примена на научни и стручни методи и со нив поврзани управни работи од областите за кои се основаат министерствата (институт и завод). Се основаат како самостојни органи на државата. Управни организации се: Државен архив, Државен завод за геодетски работи, Државен завод за статистика, Завод за индустриска сопственост.
---------------------	-----------------------------	--

#### V.4. КРИВИЧНО ПРАВО

доживотен затвор	life imprisonment	Казна затвор за сериозно кривично дело, најчесто во времетраење од целокупниот или поголем дел од животот на криминалецот, во зависност од поединечната земја. Дела за кои може да се добие казна доживотен затвор се: убиство, силување, недозволена трговија со дрога итн., особено, ако овие дела биле повеќекратно повторени.
казна	penalty	За кривични дела на кривично одговорните сторители може да им се изречат казна затвор и парична казна и забрана.
крајна нужда	necessity	Крајна нужда постои кога делото е сторено со цел сторителот да отстрани од себе или од друг, истовремена нескриена опасност што на друг начин не можела да се отстрани, а притоа стореното зло не е поголемо од злото што се заканувало.
кривична одговорност	criminal liability	Кривично е одговорен сторителот кој е пресметлив и што кривичното дело го сторил со умисла или од небрежност.
кривична санкција	criminal sanction	Кривични санкции се: казна, условна осуда, судска опомена, мерки на безбедност и воспитни мерки.
кривично дело	offence	Кривично дело е противправно дело што со закон е определено како кривично дело и чии обележја се определени со закон.
кривични дела против животот и телото	offences affecting life and the human body	Опфаќаат: убиство, убиство од благородни побуди, убиство од небрежност, наведување на самоубиство и помагање во самоубиство, (тешка) телесна повреда итн.

кривични дела против имотот	offences against property	Опфаќаат: кражба, тешка кражба, разбојништво, разбојничка кражба, затајување, одземање туѓи предмети, измама, изнуда, уцена, лихварство, прикривање итн.
кривични дела против јавните финансии, платниот промет и стопанството	offences against public finance, payment operations and the economy	Опфаќаат: фалсификување пари, перење пари, криумчарење, даночно затајување, злоупотреба на овластување во стопанството.
кривични дела против слободите и правата на човекот и граѓанинот	offences against human and citizens' freedoms and rights	Опфаќаат: повреда на рамноправноста на граѓаните, присилба, противправно лишување од слобода, грабнување, нарушување на неповредливоста на домот, злоупотреба на лични податоци итн.
лесно кривично дело	misdemeanour	Кривично дело кое се казнува со три години затвор или помалку.
налог	order	Пренесување на посебни правни овластувања од еден на друг правен субјект како резултат на тоа што налогопримачот прифатил во корист или по желба на налогодавачот во еден иден извесен временски период да ја оствари неговата желба или интерес.
небрежност	negligence	Кривично дело за кое законот исклучително казнува, а кое се состои во повреда на правилата на должно и можно внимание.
нужна одбрана	self-defence	Нужна е онаа одбрана што е неопходно потребна сторителот да одбие од себе или од друг, истовремен противправен напад.
обид	attempt	Започнување со извршување на кривично дело со умисла без истото да се доврши.
одмерување на казна	determination of penalty	Изрекување казна на конкретен сторител за казнено дело во законски определени рамки.
ослободување од казна	penalty exemption	Овластување на судот, определено со закон, обвинетиот да го прогласи за виновен, а да го ослободи од казна.
плenuвање на имотна корист прибавена со кривично дело	confiscation of criminal proceeds	Од сторителот се пленат парите, предметите од вредност, имотот и друга имотна корист прибавена со кривичното дело, а ако плenuвањето не е можно, сторителот се обврзува да плати паричен износ што одговара на прибавената имотна корист.



прекршок	violation	Противправно дело што со закон е определено како прекршок, чии обележја се определени со закон и за кое е пропишана прекршочна санкција.
пресметливост	responsibility, accountability	Извршување на кривично дело чиј сторител не можел да го сфати значењето на своето дело или не можел да управува со своите постапки поради трајна или привремена душевна болест.
рехабилитација на осудено лице	rehabilitation of offenders	Предвремен престанок на мерките за безбедност и правните последици од осудата и бришење на осудата од казнената евиденција.
соучесник	accomplice	Лице кое може да биде соизвршител на одредено кривично дело, за што е кривично одговорен во границите на својата умисла или небрежност, поттикнувач или помагач во извршувањето на кривичното дело.
стек на кривични дела	plurality of offences	Ако сторителот со едно дејство или со повеќе дејствија сторил повеќе кривични дела за кои истовремено му се суди, судот претходно ќе ги утврди казните за секое од тие дела, па за сите дела ќе изрече единствена казна.
сторител на кривично дело	perpetrator of criminal act	Извршител или соучесник во кривично дело.
ублажување на казна	mitigation of penalty	Пропишување казна на сторителот под границата пропишана со закон или примена на поблаг вид казна.
умисла	criminal intent	Кривичното дело е сторено со умисла кога сторителот бил свесен за своето дело и го сакал неговото извршување или кога бил свесен дека поради неговото сторување или несторување може да настапи штетна последица, но се согласил со нејзиното настапување.
условен отпуст	(release on) parole	Осудениот може да се отпусти од издржување на казна затвор под услов во истекот на времето за кое е изречена казна да не стори ново кривично дело, ако се поправил така што основано може да се очекува дека на слобода добро ќе се однесува, а особено дека нема да врши кривични дела.

условна осуда и судска опомена	suspended sentence and court notice	Вид алтернативни мерки при што условната осуда се состои од предупредување со покренување на постапка за казна, а судската опомена е обично предупредување.
--------------------------------	-------------------------------------	---

## V.5. ГРАЃАНСКО ПРАВО

вештаци	experts	Трети лица, од судот, од парничните странки и од сведоците, различни, незаинтересирани во спорот, лица, кои имаат определени стручни знаења (научни, уметнички, технички, занаетчиски, трговски и други) и кои по налог на судот се повикани да дадат, во форма на образложено вешто мислење, свој суд за вистинитоста или неvistинитоста на доказната теза врз основа на своето стручно знаење.
вонпарнична постапка	non-contentious procedure	Еднострана постапка што се покренува пред судот по барање на заинтересирано лице. Овде има директно барање од едно лице пред судот.
вонреден правен лек	extraordinary legal remedy	Со вонредните правни лекови за еден кривичен предмет кој е правосилно расправен, се бара повторно да се расправа. Овде спаѓаат: ревизија, повторување на постапката и повторување на постапка по повод конечна пресуда на Европскиот суд за човекови права во Стразбур, барање за заштита на законитоста, барање за вонредно преиспитување на првостепена пресуда и барање за вонредно преиспитување на казна.
договор за дар	gift agreement	Дарувачот се обврзува да му пренесе или му предава на даропримачот во сопственост определен предмет, или му отстапува некое право, или му отпушта долг, или му презема долг без надомест.
договор за купопродажба	sales agreement	Со овој договор продавачот се обврзува предметот што го продава да му го предаде на купувачот така што купувачот да стекне право на сопственост, а купувачот се обврзува да му ја исплати на продавачот цената.
имотно-правно барање	property and legal claims	Барање од оштетено лице во казнена постапка за надоместување на штета.

ништовни договори	void contracts	Договори кои не се во согласност со Уставот, законите и добрите обичаи, ако целта на повреденото правило не упатува на некоја друга санкција или ако со законот во определениот случај не е предвидено нешто друго.
парнична постапка	contentious procedure	Двострана постапка во која учествуваат две страни: тужител и тужен, што се води во случај на спор.
подвижна и недвижна ствар	movables and immovables	Подвижни се оние ствари кои во целост може да се движат или поместуваат од едно место на друго, а притоа да не се оштети нивната суштина; недвижни ствари се оние кои не можат да се поместуваат, без притоа да не се оштети нивната суштина.
полномошник	plenipotentiary, proxy, legal representative	Лице кое врз основа на полномошно склучува правни работи или презема други правни дејствија во име и за сметка на властодавецот.
полномошно	power of attorney	Овластување за застапување што властодавецот со правна работа му го дава на полномошникот.
правен лек	legal remedy	Акти на странки со кои се покренува постапка пред повисок суд заради преиспитување на првостепена одлука.
право на залог	right to pledge	Стварно право врз туѓа ствар со кое се обезбедува побарувањето на заложниот доверител со давање во залог (заложување) на определена ствар или право во корист на заложниот доверител, кој е овластен да располага со туѓата ствар, на начин што по истекот на рокот на пристигнатоста да бара намирување на своето побарување од вредноста на таа ствар или право (со продавање на заложената ствар), пред доверителите кои на таа ствар или право немаат засновано право на залог, како и пред заложните доверители кои право на залог врз таа ствар стекнале по него, без разлика на промената на сопственикот на заложената ствар.
право на сопственост	right to ownership	Сопственост врз ствари коишто можат да припаѓаат на физички и правни лица, освен оние што според својата природа или врз основа на закон не можат да бидат предмет на ова право.

преддоговор	precontract	Договор со кој се презема обврска да се склучи подоцна друг, главен договор. Преддоговорот обврзува ако ги содржи суштествените состојки на главниот договор.
расправа	debate (in court)	Дејства на кои се изведуваат докази во постапката пред суд или управен орган.
редовен правен лек	regular legal remedy	Редовен правен лек е жалбата што се поднесува против првостепена одлука.
рочиште	appearance in court	Дел од постапката на кој непосредно се изведуваат докази и по правило, се одржува во судската зграда. На рочиштето се расправа по предметот и се дава можност страните да ги изнесат своите ставови, аргументи и мислења. За решавањето на еден предмет најчесто се потребни неколку рочишта. Рочиштата ги закажува судот и уште се нарекуваат претрес или расправа.
рушливи договори	voidable contracts	Кога го склучила ограничено деловно способна страна, кога при неговото склучување имало маани во поглед на волјата на страните, како и кога тоа е определено со закон или друг пропис.
ствар	object	Дел од материјалната природа што може да биде во власт на човекот и што може да се индивидуализира.
ствари од општ интерес	public property	Сите природни богатства, растителниот и животинскиот свет, ствари од општа употреба, градежно земјиште, шуми и земјоделско земјиште, пасишта и води, ствари и објекти од особено културно и историско значење определени со закон.
стопански спорови	disputes between legal entities	Спорови од меѓусебните стопански односи во кои обете странки се правни лица и споровите што се однесуваат на бродовите и на пловидбата на море и на внатрешните води, како и споровите врз кои се применува пловидбеното право (пловидбени спорови), освен споровите на превозот на патници.
(судски) претрес	hearing	Во казнената постапка е вид на расправа, а во граѓанска и управна постапка се вика претрес.

## V.6. ТРГОВСКО ПРАВО

акционер	shareholder	Сопственик на една или на повеќе акции кој не одговара за обврските на акционерското друштво и на командитното друштво со акции.
акција	share, stock	Хартија од вредност (којашто може да ја издаваат акционерското друштво и командитното друштво со акции) во којашто е претставен дел од основната главнина и во која се отелотворуваат правата на акционерот кој, како сопственик на акцијата, не е доверител на друштвото ниту сопственик на еден дел од имотот на друштвото.
влог во друштвото	equity	Пари, ствари, права кои содружникот, односно акционерот му ги отстапува и пренесува на трговското друштво во постапката на основање или во постапката на зголемување на основната главнина на друштвото, односно и труд и услуги кога тоа е допуштено со закон.
главнина	principal	Остаток на учество во сопственоста над средствата на друштвото по одземањето на сите обврски на друштвото, чиешто главни компоненти се основната главнина, износот уплатен над номиналниот износ, односно премијата на акциите, ревалоризацијата и други резерви и акумулираната добивка.
дивиденда	dividend	Дел од добивката на друштвото којашто се распределува на содружниците, односно на акционерите на друштвото во согласност со правата определени во уделите, односно во секој род и класа на акции.
едношалтерски систем	one-stop-shop system	Систем којшто преку информатичката инфраструктура на Централниот регистар на Република Македонија овозможува обединет пристап кон податоците определени со закон за упис во трговскиот регистар и за почеток на работењето на субјектите на упис.

емисиски износ на акција	emission value of share, stock	Вредноста при издавањето на акциите, составена од номиналниот износ, зголемена за премијата на издавањето, ако премијата е предвидена, при што износот на премијата не влегува во номиналниот износ на основната главнина.
конвертибилни обврзници	convertible bonds	Вид обврзници коишто можат да се преобразат во акции на друштвото-издавач на обврзниците, за време на определена опција во рамките на постапката за условно зголемување на основната главнина.
непаричен влог	non-monetary deposit	Збир на ствари (подвижни и недвижни) и права кои содружниците, односно акционерите ги вложуваат во друштвото.
основна главнина	core capital	Вкупниот износ на сите влогови на содружниците, односно акционерите, при што износот на основната главнина е еднаков на збирот на номиналната вредност на сите влогови, односно на номиналниот износ на сите акции од акционерското друштво.
пазарна вредност на акција	market share price	Вредноста на акцијата којашто се формира на организиран (институционализиран) пазар на хартии од вредност.
паричен влог	monetary deposit	Износ на пари, изразен во домашна или странска валута, што содружникот, односно акционерот го вложува во друштвото.
подружница	branch (office)	Трговското друштво може да врши дејности и работи од предметот на работење на друштвото надвор од седиштето преку една или повеќе подружници.
претпријатие	enterprise	Збир од права, ствари и фактички односи кои имаат имотна вредност и кои припаѓаат кон трговската вредност на трговецот, при што овие елементи ја сочинуваат активата на трговецот, но ги опфаќаат и неговите обврски. Претпријатието претставува целосен и самостоен правен субјект кој може да биде во промет.

трговец	trader	Секое лице кое самостојно трајно во вид на занимање врши трговска дејност заради остварување добивка со производство, трговија и давање услуги на пазарот. За трговец се смета и секое лице кое, во вид на занимање, води претпријатие коешто според природата и обемот на дејноста бара да биде организирано и водено на начин на којшто се водат трговските дејности, под услов фирмата да е запишана во трговскиот регистар.
трговец поединец	sole proprietor	Физичко лице кое, во вид на занимање, врши некоја од трговските дејности определени со закон.
трговско друштво	company	Правно лице во коешто едно или повеќе лица вложуваат пари, ствари или права во имот што го користат за заедничко работење и заеднички ја делат добивката и загубата од работењето. Според формата може да биде:
јавно трговско друштво	public trade company	Трговско друштво во кое се здружуваат две или повеќе физички и правни лица, кои на доверителите за обврските на друштвото им одговараат неограничено и солидарно со сиот свој имот.
командитно друштво	limited partnership	Трговско друштво во коешто се здружуваат две или повеќе физички и правни лица од кои најмалку еден содружник одговара за обврските на друштвото лично со сиот свој имот, односно неограничено и солидарно ако се најмалку два содружника, а најмалку еден содружник одговара за обврските на друштвото само до износот на запишаниот влог во друштвото. Влогот на командиторот може да биде во труд и услуги.
друштво со ограничена одговорност	limited liability company	Трговско друштво во коешто едно или повеќе физички и правни лица учествуваат со по еден влог во однапред договорената основна главнина на друштвото.
акционерско друштво	joint stock company	Трговско друштво во кое акционерите учествуваат со влогови во основната главнина, којашто е поделена на акции.

командитно друштво со акции	partnership limited by shares	Трговско друштво чијашто основна главнина е разделена на акции и во коешто еден или повеќе содружници одговараат неограничено и солидарно за обврските на друштвото, со сиот свој имот и неколку содружници кои имаат својство на акционери и кои одговараат до износот на нивните влогови и кои не одговараат за обврските на друштвото.
удел во друштвото	share	Севкупност на права и обврски коишто содружникот ги стекнува врз основа на влогот во основната главнина во јавното трговско друштво, командитното друштво и друштвото со ограничена одговорност, при што секој содружник има еден удел кој не може да биде претставен во хартија од вредност.



## БИБЛИОГРАФИЈА

1. Проф. д-р Бајалциев, Димитар; проф. д-р Мицајков, Миодраг; проф. д-р Тасковска, Добринка: *Вовед во правото*, 1999 година.
2. *Закон за кривичната постапка* („Службен весник на Република Македонија“ бр.15/1997).
3. *Закон за јавните набавки* („Службен весник на Република Македонија“ бр.136/2007).
4. *Закон за општата управна постапка* („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/2005).
5. *Закон за организација и работа на органите на државната управа* („Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/2008).
6. *Закон за парничната постапка* („Службен весник на Република Македонија“ бр. 79/2005).
7. *Закон за прекршоците* („Службен весник на Република Македонија“ бр. 62/2006).
8. *Закон за сопственост и други стварни права* („Службен весник на Република Македонија“ бр. 18/2001).
9. *Закон за трговски друштва* („Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/2004).
10. *Закон за управните спорови* („Службен весник на Република Македонија“ бр.62/2006).
11. *Кривичен законик* („Службен весник на Република Македонија“ бр. 37/1996).
12. *Устав на Република Македонија* („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/1991).
13. Проф. д-р Чавдар, Кирил: *Правен лексикон на трговското и граѓанското право*, 2004 година, Скопје.

---

CIP - Каталогизација во публикација

Народна и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје

81'255:342.924(497.7)(035)

342.924:81'255(497.7)(035)

ПРИРАЧНИК за преведување на правните акти на Република Македонија / [уредник Наташа Ценевска-Георгиева ]. - Скопје : Влада на Република Македонија, 2010. -122 стр. ; 21 см

Фусноти кон текстот. - Делови од текстот на англ. јазик -  
Библиографија: стр. 121

ISBN 978-9989-182-27-3

а) Правни акти - Европска унија - Превод - Македонија - Прирачници

COBISS.MK - ID 86218762